

**REGIONÁLNÍ PRACOVISŤE
SPRÁVA CHKO ČESKÉ STŘEDOHORÍ**
Michalská 260/14
412 01 Litoměřice
tel.: +420 951 424 301
e-mail: ceske.stredohori@nature.cz
www.nature.cz
DS: 6npdyiv

**Krajský úřad Ústeckého kraje
Odbor životního prostředí a zemědělství
Velká Hradební 3118/48
400 02 Ústí nad Labem
IDDS: t9zbsva**

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: SR/0344/LP/2015-14
VAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: KUUK/013986/2022

VYŘIZUJE: L. Libichová, P. Moravec, P. Máslo,
V. Dočekalová, M. Kavková, P. Chvátal

DATUM: 8. 3. 2022

Věc: Vyjádření k přepracované dokumentaci EIA k záměru „Přeložka silnice I/13 v úseku Děčín – D8 (Knínice)“ v rámci posuzování záměru podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště Správa chráněné krajinné oblasti České středohoří (dále jen „Agentura“) jako orgán ochrany přírody podle ust. § 75 odst. 1 písm. e) příslušný dle ust. § 78 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) a jako odborná organizace ochrany přírody a krajiny s působností na celém území České republiky podle § 78 odst. 5 zákona, uplatňuje v rámci posuzování vlivů na životní prostředí podle § 8 odst. 2 a 5 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (dále jen „zákon EIA“) k dokumentaci záměru „Přeložka silnice I/13 v úseku Děčín – D8 (Knínice)“ (dále jen „záměr“) následující

VYJÁDŘENÍ

Záměr je značně rizikový z důvodu trasování v geologicky extrémně komplikovaném území a díky svému umístění a provedení může zásadně ovlivnit hydrologické poměry, snížit schopnost ekosystémů plnit stabilizující funkce v krajině, a to díky fragmentaci dosud volné krajiny a zásahu do krajinářsky a přírodovědně cenných prvků, silně negativně ovlivnit dochovaný charakter krajinného rázu a nepříznivě ovlivnit místní populace volně žijících živočichů, včetně druhů zvláště chráněných a druhů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství.

Agentura ve svém vyjádření (č. j. SR/0344/LP/2015-10 ze dne 9. 1. 2019) uplatnila v rámci procesu EIA připomínky, které byly v předložené doplněné dokumentaci (EIA SERVIS s.r.o., 2021) zohledněny a vypořádány jen částečně. Agentura kladně hodnotí provedení kvalitního inženýrsko-geologického průzkumu (IGP), mapujícího potenciální rizika spojená s realizací stavby napříč řadou sesuvných a nestabilních území, dopracování posudku na ovlivnění krajinného rázu za použití standardní metodiky a zpracování komplexního průzkumu skupiny letounů. Všechny tyto odborné podklady poměrně zásadně doplnily znalost o podmínkách v dotčeném území a umožnily zhodnocení potenciálních dopadů stavby. Přesto v dokumentaci zůstává celá řada nedůsledně provedených hodnocení a tedy i nejasností a nejistot týkajících se rozsahu a intenzity dopadů realizace přeložky silnice I/13 v novém trasování. Zpracovatel se nevypořádal s připomínkami vznesenými k předchozí verzi dokumentace, ačkoli mu to uložil příslušný úřad (vyjádření Krajského úřadu Ústeckého kraje ze dne 21. 1. 2019 č. j. 769/ZPZ/2013). Agentura poskytla zpracovateli součinnost a vyjádřila se k širší požadovaných informací.

Konkrétní připomínky k záměru:

a) Problematika variant

K posouzení by měly být předloženy varianty, které reálně připadají v úvahu. V případě varianty Malšovická existuje pochybnost (doložená v samotné dokumentaci EIA), zda je tato podmínka splněna. Podstatnou překážkou v realizaci je mimo jiné demolice výrobní haly Constellium, neboť podle informace v dokumentaci nelze posunout napojení I/62 do jiných míst a existence přeložky I/13 i haly současně není možná. Nutnost upravit trasování byla jedním z požadavků Krajského úřadu Ústeckého kraje na doplnění dokumentace. Tento požadavek nebyl naplněn s odůvodněním nevhodnosti technického a dopravního řešení v blízkém okolí kvůli omezenému prostoru pro mimoúrovňovou křižovatku. Předpoklad, že bude odstraněna nová výrobní hala s těžkým průmyslem, staví tuto variantu velmi pravděpodobně mimo reálné možnosti její realizace.

V případě varianty Pastýřská je problematické převádět hlavní tranzit přímo středem města na nábreží Labe, což si dále vyžádá stavební úpravy pro napojení výjezdu se souvisejícími komunikacemi a mostem přes Labe. Nedořešena je dále nedostatečná podjezdová výška u železničního mostu těsně před tunelem na trase Děčín – Dolní Žleb – SRN. S konstatováním „*Problematika podjezdů výšky pod stávající železniční trať a posuzovaného záměru je technickým problémem, který může ovlivnit realizovatelnost stavby z technického hlediska, nemůže však mít vliv na posouzení záměru z hlediska jeho vlivů na životní prostředí.*“ (str. 30) sice lze souhlasit, nicméně připomínka je důležitá pro posouzení realizovatelnosti varianty.

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud je předem známa nerealizovatelnost variant nebo tato situace reálně hrozí, ale není důsledně prověřena (například varianty postrádají uspokojivé technické řešení v problematických místech nebo jsou díky náročným technickým konstrukcím a jiným okolnostem neproveditelné), nelze potom hovořit o plnohodnotném variantním prověřování a tyto varianty by neměly být podrobovány hodnocení vlivu na životní prostředí.

V dokumentaci není doloženo řádné prověření varianty přerozdělení dopravy mezi stávající silnici I/13 (včetně případných úprav trasy, protihlukových opatření apod.) a silniční tah I/62 s úpravou vedoucí k jeho zkapacitnění. Dosud nebylo ze strany investora uspokojivě prokázáno, že toto dopravní řešení je nevhodné, například speciálně zaměřenou dopravní a technickou studií. Dopravní průzkum „Ověření intenzity dopravy silnice I/13 a I/62 – Srovnání měřených oblastí“ (Fakulta dopravní ČVUT v Praze, únor 2022) prokázal, že došlo od roku 2016 k přesunu nákladní dopravy ze stávající komunikace I/13 na I/62. Dále z průzkumu vyplývá, že komunikace I/13 Děčín – D8 (Knínice) má v úseku Libouchec evidovanou poloviční dopravní vytíženost v porovnání s úsekem Bynov. Z toho lze odvodit, že zvýšený počet vozidel souvisí s migrací obyvatel Děčína a okolí, bez návaznosti na dálnici D8 (důvod vyšší dopravní zátěže je jiného charakteru). Tím by byla zpochybněna potřeba výstavby nového dálničního přivaděče – nová komunikace by sice mohla zčásti přebírat místní meziměstskou dopravu a odlehčit exponovanému úseku Děčín – Bynov – Jílové, ale to by nebylo v souladu s deklarovanou potřebou, kterou má záměr primárně řešit.

Prověření možnosti zkapacitnění silnice I/62 by totiž mohlo představovat menší zásah do CHKO České středohoří, což by bylo i v souladu se zněním PÚR (str. 57), která stanovuje kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území následovně: „*Při rozhodování a posuzování záměrů na změny v území přednostně sledovat zkvalitnění obsluhy území při uspokojivém vyřešení problémů průchodu silnice I/13 územím dvou CHKO. Minimalizovat zásahy do CHKO Labské pískovce a CHKO České Středohoří.*“

V každém případě by však měl oznamovatel záměru případné neakceptování návrhu příslušného úřadu na zpracování variant řešení záměru řádně zdůvodnit (EIA rukověť oznamovatele záměru, MŽP 2011). To je důležité i z pohledu ochrany evropsky významných druhů, kdy je nutné doložit „neexistenci jiného uspokojivého řešení“ – v rámci procesu EIA by proto měly být posouzeny ty varianty záměru, které reálně připadají v úvahu (viz Sbírka rozhodnutí NSS 2/2016, XIV. Ročník/26.2.2016).

b) Nedostatky v biologických průzkumech a studiích

- **Flóra:** Přepřipracovaná dokumentace v žádném ohledu nevypovídá požadavek Agentury doplnit a upřesnit informace o stanovištích zvláště chráněných druhů rostlin a přehledně srovnat jednotlivé průzkumy i s lokalizacemi, u všech zvláště chráněných druhů uvést stávající početnosti i s vyhodnocením současných trendů vývoje (početnost, množství lokalit) v rámci regionu, případně i v rámci celé ČR. Stále chybí také popis přímé vazby na biotopy nebo přírodní stanoviště a jejich kvalitativní hodnocení. Botanický průzkum opět jasně nezodpověděl, jakým způsobem budou během stavby nebo následným provozem přímo nebo nepřímo dotčeny zvláště chráněné druhy a biodiverzitně cenné biotopy. Nejsou navržena cílená ochranná a kompenzační opatření, včetně jejich efektivity a dlouhodobé udržitelnosti. Bližší komentář je uveden v příloze tohoto vyjádření. **Požadavky Agentury ke kapitole „Flóra“ nebyly zapracovány prakticky vůbec.**
- **Bezobratlí:** V opakovaném průzkumu se podařilo mnohé doplnit, mnohé požadavky Agentury však zůstaly nesplněné nebo byly splněny jen částečně. Podařilo se nově zjistit výskyt několika hojných zvláště chráněných druhů a stálý výskyt několika dalších hojných druhů či taxonů se podařilo ověřit. Hodnocení však obsahuje závažné chyby a opakovaná opomenutí v průzkumech. Zásadním nedostatkem je bezesporu přehlížení územního střetu značného rozsahu nově navrhované trasy přeložky I/13 s lokalitami výskytu dvou chráněných druhů modrásků – modráška bahenního (*Phengaris nausithous*) a modráška očkovaného (*Phengaris teleius*). Mezi vážné nedostatky je nutné dále zmínit nevypřádanou potřebu potvrdit nebo vyvrátit přítomnost vzácných druhů brouků – jediné známé lokality střevlíka polního (*Carabus arcensis*) v CHKO České středohoří, střevlíka zlatého (*Carabus auratus*), jehož přítomnost byla ověřována v jiné lokalitě, než byl původní nález, a prskavce většího (*Brachinus crepitans*), jehož přítomnost nebyla zjištěna, neboť nebyly instalovány zemní pasti v místě jeho původního výskytu. Bližší komentář je uveden v příloze tohoto vyjádření. **Požadavky Agentury ke kapitole „Bezobratlí“ byly zapracovány částečně, nicméně problematika je nadále zpracována nedůsledně a zcela neuspokojivě.**
- **Obratlovci:** Průzkum obratlovců byl podstatným způsobem doplněn o skupinu letounů, zpracovanou komplexně včetně migračních tras, potravních biotopů a návrhu cílených opatření ke zmírnění vlivů stavby na tuto skupinu živočichů. Aktualizovaný průzkum ovšem i nadále obsahuje zásadní nedostatky v důsledku chyb v metodických přístupech (monitoring sov ve zcela nevhodných termínech), opominutím některých skupin obratlovců (drobní a noční savci, vodní obratlovci) a v důsledku nedostatečně provedeného průzkumu (nezachyceny některé běžné druhy savců, nedůsledně hodnocená vazba na biotopy u druhů se specifickými nároky, např. u chrástala polního). Nebyl vypořádan požadavek na zohlednění migrace ptáků v kontextu kolizí a nebylo stanoveno využívání letových koridorů na dotčených lokalitách především v období jejich migrace. Jmenovitě sovy jsou výrazně ohroženy konflikty s dopravou – v případě dopravních liniíových staveb se jedná o skupinu ptáků zařazených ve stupni ohrožení „velmi významný“ (viz Bartonička a kol.). Pečlivé zmapování výskytu obratlovců a jejich pohybu v území je mimo jiné zásadní podmínkou pro zhodnocení migračního potenciálu území a navržení vhodného způsobu řešení pro zajištění migrace. V průzkumu dále chybí alespoň základní popis spektra vodních obratlovců v lokacích s dotčenými vodními toky, a to v souvislosti s odvodem zasolených vod do místních vodotečí a technickou úpravou koryt. Bližší komentář je uveden v příloze tohoto vyjádření. **Požadavky Agentury ke kapitole „Fauna“ byly zapracovány částečně, nicméně problematika je kromě skupiny letounů nadále zpracována nedůsledně a neuspokojivě.**
- **Krajinný ráz:** Hodnocení doznalo pozitivních změn z hlediska použité metodiky i rozsahu zpracování. Přesto v něm byly shledány některé podstatné nedostatky a problémy. Jedním problémem je orientace hodnocení na výběr méně závažné varianty, aniž by byly varianty hodnoceny souvisle v celé své délce. Druhým zásadním problémem je zjednodušení hodnocení

tím, že nejsou důsledně definována a analyzována kritická místa ovlivňující krajinný ráz, zejména hmotově a prostorově výrazné konstrukční prvky (například mosty v zástavbě i ve volné krajině, portál tunelu Pastýřská a zajištění jeho okolí proti skalnímu řícení, zárubní zdi, MÚK s důrazem na labské nábřeží u varianty Malšovická, sanace pískovcových skal, galerie a MÚK v Chrochvicích apod.). Tyto aspekty musí být nutně součástí zhodnocení krajinného rázu již v rámci EIA a nelze je odkládat na pozdější fáze zpracování záměru (DÚR) pro vybranou variantu. EIA má posoudit, zda je předložené trasování z hlediska zásahu do krajinného rázu, zvláště v zónách s přísnějším stupněm ochrany CHKO, vůbec přípustné a zda není již za hranicí únosnosti. Bližší komentář je uveden v příloze tohoto vyjádření. **Požadavky Agentury ke kapitole „Krajinný ráz“ byly zpracovány částečně, nicméně problematika je nadále zpracována neuspokojivě.**

c) Vyhodnocení vlivů

1. Hodnocení je ve většině případů provedeno na obecné úrovni, není doloženo ani kvalifikovaným objektivně pojatým odhadem míry ovlivnění z hlediska rozsahu a významnosti, vztažené např. k podílu narušené populace, záboru klíčových biotopů pro rozmnožování a ploch s doloženým výskytem druhů, přítomnosti biotopů nebo vhodných živných rostlin či stromů v okolí záměru, které nebude stavbou dotčeno, atd. **Postrádá tedy zhodnocení míry zasažení vůči únosnosti prostředí (kritická míra).** Tím v podstatě nelze náležitě posoudit dopad realizace celé stavby přeložky I/13 a v rámci toho hodnověrně a objektivně porovnat jednotlivé varianty ve vztahu k ovlivnění biodiverzity. Hodnocení totiž jasně nezodpovědělo otázku ohledně míry ovlivnění ekosystémů, přírodních biotopů (a jakých) a druhů a jejich vzájemných vazeb. Jak je uvedeno v metodickém pokynu MŽP (MŽP/2017/710/1985): *„Zhodnocení únosného zatížení (kapitola C.3.) musí obsahovat rovněž předpokládanou kritickou úroveň, tzv. environmentální limit pro zachování biologické rozmanitosti, jehož překročení není přijatelné nebo přípustné. Rovněž je třeba zohlednit opatření k podpoře druhů klíčových pro zachování biologické rozmanitosti a k bránění introdukci a zdomácnění nových nepůvodních invazních druhů. V potaz je nutné brát zejména evropsky významné druhy vč. ptáků a přírodní evropská stanoviště.“*
2. Závěry biologického hodnocení ani hodnocení krajinného rázu nejsou propojeny s výstupy z inženýrsko-geologického průzkumu (IGP). IGP přitom přináší klíčové informace potřebné k posouzení míry ovlivnění krajinného rázu (např. nutnost stabilizace pískovcových stěn a další doporučená opatření pro zajištění stavby atp.), posouzení odvodnění lokalit s biotopy a druhy závislými na povrchové vodě, která bude ovlivněna stavbou, posouzení informace o potřebném opevnění vodních toků kvůli zajištění proti podemílání břehů a stabilizaci sesuvů. **Je přitom evidentní, že rozsah a intenzita vlivů liniové stavby v geologicky nestabilním území budou mít podstatně jinou úroveň než v méně komplikovaných podmínkách.**
3. **Fauna:** V případě fauny je slovně popsáno, jaké ovlivnění lze očekávat, ale pro jednotlivé dotčené druhy není zhodnoceno, jakou míru ovlivnění je možné předpovídat. Není odhadován rozsah dotčení potravních biotopů, lovišť, migračních koridorů a chybí úvahy o konkrétní očekávané ztrátě či přeměně biotopů nezbytných pro rozmnožování nebo trvalý výskyt, a zda budou tyto plochy trvale odstraněny nebo jen narušeny s částečnou nebo úplnou obnovou. Jedinou výjimkou je skupina letounů. Příkladem závažně dotčených druhů vázaných na specifické podmínky a přírodní biotopy jsou modrásek bahenní a modrásek očkovaný a chrástal polní.

V případě krvavcových modrásků rodu *Phengaris* **hodnocení vůbec nereflektuje skutečnost, že by byla stavba pro modrásky kritická a likvidačně by zasáhla drtivou většinu místních populací a subpopulací.** Při výstavbě přeložky bude přímo zdecimována většina dosud známých ploch s doloženým recentním (2019) výskytem. Další plochy budou ohroženy změnou podmínek způsobených dočasnými zábory nebo nepřímými vlivy zapříčiněnými odvodněním,

fragmentací, změnou v druhovém složení biotopů apod. Hodnocení však vliv na tyto druhy nepochopitelně ponechává na velmi obecné úrovni a vůbec nepoukazuje na fakt, že se týkají společného úseku všech řešených variant. Přímou a významnou kolizi vykazuje dále společné trasování varianty Chrochvická a Pastýřská. (Bližší komentář a mapový podklad je uveden v příloze tohoto vyjádření.)

Vlivy na chřástala polního byly vyhodnoceny jako akceptovatelné s velmi zjednodušeným zdůvodněním. **Sledovaná oblast přitom hostí jednu z nejdůležitějších populací chřástala polního v Ústeckém kraji a je provázána i na navazující ptačí oblasti Labské pískovce a Východní Krušné hory.** Opomíjeny jsou v hodnocení nejen přímé zábery biotopů, ale také doprovodné nepřímé vlivy, které budou mít na přežívání místní populace bezpochyby nemalý vliv. Jedním z nich je efekt fragmentace, kterým se hodnocení nezabývá a neřeší, zda nebudou stavbou a jejími nepřímými vlivy zasaženy povětšinou právě klíčové biotopy pro rozmnožování a zda bude nová migrační bariéra průchozí. Toto jsou přitom základní parametry pro udržení stability populace chřástalů polních v daném území. (Bližší komentář a mapový podklad je uveden v příloze tohoto vyjádření.)

4. **Migrace:** K náležitému vypořádání problematiky migrace chybí důsledné posouzení ekologického migračního potenciálu území (MPE) a zhodnocení bariérového efektu nové silnice v místech křížení vylišených migračních tras přítomných živočišných druhů. V podkladech nejsou doloženy speciální terénní průzkumy zaměřené na zmapování migračních tras živočichů v území. Jedinou dobře řešenou skupinou jsou letouni. Z hlediska migrace velkých savců není zanalyzován problém kolize nové přeložky silnice I/13 s tzv. kritickým místem migračního koridoru, označeným jako „407 Malé Chvojno“ (viz podklad Biotop zvláště chráněných druhů velkých savců, AOPK ČR). V tomto místě nesmí dojít k povolování staveb či zařízení, která by průchodnost kritického místa dále zhoršila – to by bylo považováno za škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů a případné záměry by podléhaly udělení výjimky z § 50 zákona. V dokumentaci je sice problematika popsána (str. 150 – 152, viz také BH str. 133 – 138), ale **tento závažný střet není řádně zhodnocen a není nijak vypořádán a nejsou navrhována žádná zmírňující nebo kompenzační opatření pro zachování migrační prostupnosti území.** Velcí savci jsou v tomto kritickém úseku nejen evidováni, ale v samotné dokumentaci je připouštěn i výskyt zvláště chráněných druhů šelem (vlk, rys) vzhledem k jejich migračním schopnostem a pravidelnému výskytu v CHKO Labské pískovce (viz Tab. 31, str. 152). Podrobně je problematika migrace popsána v příloze tohoto vyjádření.
5. **Ekosystémy:** Zhodnocení vlivu na ekosystémy je provedeno vágně, přestože se konstatuje, že záměr prochází krajinou, kde je vysoký podíl přirozených společenstev (str. 233). Z hlediska ovlivnění biodiverzity je však metodickým pokynem MŽP (MŽP/2017/710/1985) požadováno provést posouzení důsledně z hlediska zachování reprodukční kapacity a diverzity ekosystémů, včetně jejich vnitřních funkčních vazeb. Situaci v území dokládá i přítomnost přírodních biotopů (AOPK ČR, mapování biotopů). V případě ekosystémů je v hodnocení odkazováno na kapitulu D.1.8., která se ovšem omezuje pouze na zhodnocení krajiny, chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, prvků VKP a ÚSES. Plochy přírodních biotopů, které nejsou podchyceny těmito kategoriemi, proto nejsou v dokumentaci řešeny vůbec (např. luční porosty, mokřady, lesní stanoviště apod.), respektive výhradně v kontextu předmětů ochrany EVL. Jak již bylo výše komentováno, je zarážející, že vlivy na flóru nejsou zhodnoceny také prostřednictvím záborů konkrétních biotopů a ani není kvantifikován odhad záboru přírodních stanovišť, i když se připouští, že „*Celkově lze z hlediska vlivu záměru na faunu a flóru konstatovat, že všechny varianty budou představovat velký zásah do biotopů, mnohdy pak do biotopů zvláště chráněných druhů živočichů.*“ (BH, str. 185).
6. **Prvky VKP a ÚSES:** V dokumentaci nejsou zhodnoceny vlivy na ekologicko-stabilizační funkci VKP. Hodnocení vlivu na lesní porosty (i z pohledu VKP) je striktně prováděno nad pozemky určenými k plnění funkce lesa (PUPFL). Tímto přístupem je zcela opomíjen zásah do lesních

porostů jakožto přírodních stanovišť. Hodnocení nebere v potaz ani jiné okolnosti ovlivňující lesní porosty, protože kromě trvalých záborů dojde zcela jistě i k záborům dočasným a negativně se projeví i odvodnění a fragmentace těchto krajinných struktur. Lesní VKP jsou hodnoceny pouze co do plošného záboru a délky průchodu lesními porosty dle kategorií PUPFL. Otázka zachování a funkčnosti po provedení stavby není prozkoumána a tedy ani zodpovězena. Stejně je přístupováno k vodním tokům. S tvrzením „*Vliv na VKP vodní tok je vždy dán mírou zásahu do samotného vodního toku. Vodní toky budou v případě posuzované přeložky silnice I/13 překlenuty mostními objekty, jejich funkce jakožto VKP tak při správném provedení stavby bude pravděpodobně zachována.*“ (str. 244) nelze souhlasit, protože pouze samotná přítomnost mostního objektu není zárukou zachování funkčnosti VKP vodního toku. Není zřejmé, co je myšleno „správným provedením stavby“ a navíc ani tato podmínka není podle použité formulace žádnou zárukou. Zásahy do vodních toků doporučované z důvodu zajištění stavby dle IGP nebyly vůbec zohledněny (viz níže v textu). Obdobně není řešeno křížení lokálních prvků ÚSES, které budou stavbou významně narušeny, a není kompletně specifikováno, jaká opatření jsou navrhována v místě křížení ÚSES s vozovkou. Podrobně je problematika ovlivnění VKP a ÚSES popsána v příloze tohoto vyjádření.

7. **Krajinný ráz:** Z hlediska krajinného rázu jsou s ohledem na charakter posuzované stavby a její umístění všechny varianty nevhodně a málo podrobně hodnoceny. **Hodnocení opomnělo důsledně určit konfliktní místa na trase v jednotlivých variantách a zhodnotit opatření k minimalizaci vlivu. Vůbec nejsou řešeny důsledky ztížených geologických podmínek,** které se projeví ve způsobu zabezpečení stavby zárubními zdmi, založením pilotů, mohutnými násypy a zářezy, vysunutím portálu tunelu Pastýřská, sanací pískovcových skal narušených stavbou atd. Podrobně je problematika ovlivnění krajinného rázu popsána v příloze tohoto vyjádření.

Závěr ohledně ovlivnění krajinného rázu není učiněn zcela správně – pro společný úsek v údolí Jílovského potoka byl konstatován velmi silný vliv na vizuální charakteristiky: „*Zásah do harmonického měřítka je pro západní část přeložky v údolí Jílovského potoka hodnocen všude jako zásah velmi silný. Realizace vyvolá zásah do hodnot jedinečného významu v rámci většího regionu.*“ (Hodnocení krajinného rázu, str. 73). V případě podvarianty 2018 se toto hodnocení objevuje také u přírodních charakteristik (flóra). Přesto „*Jako nepřijatelnější vychází varianta Malšovická, pokud bude realizována v km 4,7 – 6,0 v podvariantě 2015. Jako jediná nemá žádný stupeň vlivu na žádné zákonné kritérium hodnocen jako velmi silný – tedy nepřijatelný. Všechny ostatní varianty a podvarianty již mají svůj vliv na některé zákonné kritérium hodnocen stupněm velmi silný, tedy z hlediska vlivu na krajinný ráz za hranicí únosnosti.*“ (str. 77). Závěr je formulovaný tak, že se nedoporučují varianty s opakovaným vlivem na stupni velmi silný – to by se ovšem mělo týkat i doporučených a akceptovatelných variant, zohlední-li se společný úsek vedený údolím Jílovského potoka. Rovněž s přijatelností varianty Malšovická nelze z objektivních důvodů souhlasit, protože jednak existuje velké riziko při průchodu koncové části portálu sesuvným územím u Malšovic a jednak by mělo být u této varianty podrobně zhodnoceno ovlivnění v koncovém úseku v km 12,5 - 14,5. V tomto úseku se v blízkých i dálkových pohledech uplatní výjezd z tunelu s návazností přemostění areálu a MÚK u Labe (výška přemostění tělesa železniční trati cca 15 m a přímá návaznost na mimoúrovňovou křižovatku na břehu Labe, kde je navíc stísněný prostor). Podrobně je problematika ovlivnění krajinného rázu popsána v příloze tohoto vyjádření.

8. **Vliv záměru na ZCHÚ:** K posouzení vlivu na CHKO byla použita pouze informace o celkové délce průchodu jednotlivých variant trasy zónami CHKO, bez jakékoliv další vazby na cíle ochrany a specifika jednotlivých zón, předměty ochrany nebo zásady péče, které jsou v CHKO uplatňovány. Metodický pokyn MŽP (MŽP/2017/710/1985) přitom zdůrazňuje, že „*Provedení záměrů a hodnocení jejich vlivu na biologickou rozmanitost je třeba také řešit ve vazbě na rozmanitost druhů, stanovišť a ekosystémů jako předmětů ochrany území chráněných dle*

zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a s ohledem na stanovené cíle ochrany těchto území.“

9. **Zábory:** V hodnocení není zohledněn požadavek na vyčíslení kromě trvalých také dočasných záborů. Dočasné zábory nicméně zásadně ovlivní celkový plošný zábor a v rámci kompenzačních opatření by tedy mělo být rovněž zhodnoceno, zda a jakým způsobem bude možné tyto plochy rekultivovat, případně navrátit do stavu přírodě blízkému. Vzhledem ke komplikovanosti stavby a konfiguraci terénu (viz kategorie 4 a 5 dle IGP) lze usuzovat, že dočasné zábory budou významné a v mnoha případech je nutné počítat s jejich trvalým ovlivněním i ve větším plošném rozsahu, nikoliv pouze v místě samotné stavby. Varianty se rozsahem dočasných záborů mohou značně lišit – vliv bude mít ražba tunelu a úprava předportálových zářezů, nutnost sanace skalního masivu, potřebná odvodnění v případě hlubokých zářezů atd.). Je proto nutné si uvědomit, že **veškeré uváděné zábory zemědělské půdy a PUPFL jsou silně podhodnocené.**
10. **Ovlivnění povrchové vody:** V hodnocení nebyly žádným způsobem zohledněny závěry uvedené v IGP, které se týkají odvodnění a očekávané úpravy vodních toků, které v geologicky komplikovaném území podstatně ztěžují založení stavby (povrchová voda mělce pod terénem, erozní činnost). Z hlediska zásahů do vodních toků bude nezbytné v rámci stavby protierozní zpevnění břehů Hornojílovského potoka a Jeleního potoka tak, aby nemohly podemílat sesuvné svahy. Stabilizace se očekává také v případě Liščího potoka a Červeného potoka ve společném úseku trasy.

Součástí technické dokumentace k záměru není konkrétní řešení odvodnění komunikace – je odkazováno na další stupně přípravy záměru (DÚR). Způsoby odvodnění mají přitom různé dopady na prostředí, a to především z hlediska vnosu zasolení a změnou odtokových poměrů v území. Přestože existuje záznam o přítomnosti zvláště chráněných druhů v Jílovském potoce (vranka obecná a střevle potoční) a současně byly identifikovány možné problémy typu překládání a úpravy koryt vodních toků ve vazbě na mosty a zakládání těles násypů, jakož i riziko kontaminace vody při stavbě a údržbě (Tab. 31, str. 153), nejsou tyto vlivy vůbec zhodnoceny.

11. **Ovlivnění podzemní vody:** IGP vyloučil možné ovlivnění hydrogeologických poměrů EVL Bohyňská lada, Chmelník, Lotarův vrch i PP Jílovské tisy. **V celkovém hodnocení vlivů jsou však zásadním způsobem přehlíženy vlivy v důsledku nutného odvodnění jakožto prvořadého opatření, kterým se odstraňuje nejnepříznivější faktor ovlivňující jeho stabilitu** (J. Bůžek, 2017). Z IGP byl překlápen text popisující ovlivnění hydrogeologických poměrů v zářezích a tunelech, nicméně nebyla provedena úvaha o vlivu záměru jakožto celku na řešené území z hlediska únosnosti a specifika jednotlivých variant nebyla vůbec zohledněna ve shrnutí vlivů (Tab. 59, str. 215) a nijak se nepromítla ani do pořadí variant (všechny varianty byly hodnoceny shodně – Tab. 76).
12. **Nejsou zmíněny a zhodnoceny některé další významné vlivy, které lze v souvislosti se záměrem identifikovat:**
- Odstranění haly Constellium (rozsáhlé demoliční práce, sanace a příprava plochy).
  - Zohlednění časového měřítka výstavby – odhadovaná délka výstavby 2 roky je podle našeho názoru silně podhodnocená vzhledem k nutnosti v případě všech variant razit tunely, provádět rozsáhlé sanační práce a plošné odvodnění, zajistit nestabilitu, provést hlubinná založení částí stavby atd.).
  - Existence prostorových kolizí s vedením vysokého napětí, přestože k nim bezpochyby na některých místech dojde – vysoké těleso násypu může s VVN kolidovat a být kritickým místem pro přeletující ptáky.
  - Existence zvýšeného rizika eroze a potřeby terénních úprav (změna reliéfu).

- Existence rizika frekventovanějšího výskytu extrémních projevů počasí – v rámci ovlivnění souvisejícího s klimatickými změnami bylo zcela opomenuto toto riziko, přestože přívalové srážky jsou zásadním rizikem pro iniciaci sesuvů a současně jsou jedním z projevů klimatické změny.

d) Návrh kompenzačních a zmírňujících opatření

V dokumentaci mělo být provedeno důkladné zhodnocení rozsahu vlivů záměru (četné nedostatky viz výše) a na základě tohoto hodnocení měla být navržena taková opatření, kterými by byla především zajištěna dostatečná ekologická stabilita v území narušeném novou liniovou stavbou a zachována biodiverzita. Jedná se o opatření konkrétní, cílená, nikoliv obecně platná, která se uplatňují prakticky u každé obdobné stavby. Většina navržených opatření je organizačního charakteru nebo se týká termínového omezení z důvodu ochrany živočichů. Tvzení „*Bez realizace navržených opatření nebo alespoň jejich významné části není možné realizaci přeložky v kterékoliv variantě z pohledu zájmu zákona o ochraně přírody a krajiny akceptovat.*“ (BH, str. 202) je proto z výše popsaných důvodů pouze proklamační a nemá žádnou váhu (s výjimkou konkrétních doporučení pro letouny). Formulace „nebo alespoň jejich významné části“ není vztaženo k žádným konkrétním (předpokládejme) klíčovým opatřením a není tedy jasné, jaký rozsah byl myšlen a která přesně opatření by měla být zajištěna, aby ještě bylo „možné realizaci přeložky akceptovat.“ Tento problém úzce souvisí s absencí stanovení „únosného zatížení“ a „kritické úrovně“ vztažené k environmentálním limitům pro předložený záměr a jeho varianty (viz str. 4 bod č. 1 v části c) tohoto vyjádření).

Metodický pokyn MŽP (MZP/2017/710/1985) zdůrazňuje, že „*Opatření mají být přijatá za účelem vyloučení, prevence, snížení a pokud možno vyrovnání významných negativních vlivů na životní prostředí, zejména na druhy a přírodní stanoviště se zvláštním zřetelem na druhy a přírodní stanoviště v zájmu Společenství. Vlivy záměru je nutno hodnotit i z hlediska předpokládaných vlivů změny klimatu a zohlednit tento vývoj. Rovněž je třeba zohlednit opatření k podpoře druhů klíčových pro zachování biologické rozmanitosti a k bránění introdukci a zdomácnění nových nepůvodních invazních druhů. V potaz je nutné brát zejména evropsky významné druhy vč. ptáků a přírodní evropská stanoviště.*“

Navržená opatření však nepřebírají ani všechna konkrétněji pojatá doporučení, která se porůznu objevují v přílohách, a zejména **nezahrnují prakticky žádné kompenzace nebo cílená opatření k zachování biodiverzity**, jako například kompenzace stanovišť a lesních porostů, kompenzace biotopů druhů a tím zajištění propojení populací a posílení metapopulací (podpora přírodních stanovišť nebo náhradní biotopy), napojení přerušených nebo zničených prvků ÚSES apod. Jediným uspokojivě řešeným případem je skupina letounů. S ohledem na charakter stavby a prostředí, v němž je projektována, je nezbytné stanovit konkrétní efektivní kompenzační opatření i pro zmírnění dopadu na krajinný ráz, zejména když je konstatováno velmi silné ovlivnění.

e) Způsob vyhodnocení vhodnosti variant a závěr hodnocení

Způsob vyhodnocení variant a učiněné závěry ohledně jejich přijatelnosti jsou nepřijatelné. V celkovém vyznění se autor hodnocení dopouští závažné bagatelizace vlivů tím, že jsou připouštěny k realizaci všechny varianty, přestože dílčí kapitoly některé varianty vůbec nedoporučují. Ve shrnutí na str. 254 stojí: „*Z předchozího textu, zejména z kapitoly D.I. (...) vyplynulo, že z hlediska vlivu stavby na životní prostředí lze záměr podmíněně realizovat ve všech třech variantách i podvariantách.*“, aniž by bylo vysvětleno, proč je všechny velké a významné vlivy možné zanedbat a všechny tři varianty i podvarianty považovat za realizovatelné. Tento závěr rozporuje některé dílčí závěry uvedené v textu dokumentace, například o nepřijatelnosti podvarianty 2018 u Jílového (str. 221): „*Co se týče vlivu podvariant z botanického hlediska, pak jednoznačně nelze doporučit realizaci podvarianty 2018 v km cca 4,4 – 6,4.*“)

Metodicky není přístup k hodnocení vhodně uchopen – zanedbává výčet druhů možných vlivů, nepoužívá váhy pro rozčlenění jejich závažnosti, nepracuje s možností reverzibility vlivů, dostatečně nepropojuje argumentaci se závěry. Souhrnné tabulky „shrnutí vlivů“ jsou příliš zjednodušené a nelze z nich prakticky nic vyčíst, tedy konkrétní vlivy a jejich váhu či důležitost. **Zhodnocení jednotlivých vlivů je provedeno netransparentně a nedůsledně.** Preciznější přístup k hodnocení je v tomto případě zásadní především proto, že hodnocený záměr je velmi náročný a přináší celou řadu významných a silných vlivů, které jsou navíc hodnoceny protichůdně rozdílnou optikou posuzovaných složek životního prostředí.

Souhrnná tabulka (Tab. 76, str. 269) porovnává pořadí variant, aniž by bylo jasnými argumenty podpořeno, jak se k pořadí vlastně došlo a aniž by byly použity váhy, například použitá slovně zhodnocená míra vlivu (rozsah a významnost na škále malý – střední – velký). Výsledná pořadí navíc neodpovídají slovnímu hodnocení v kapitolách D.I., a ani informacím uváděným v samostatných přílohách. **Autor hodnocení se argumentačně vůbec nevypořádal s protichůdnými hodnoceními dílčích variant a podvariant v případě různých hodnocených aspektů. Způsob zhodnocení záměru a porovnání variant, přestože je enormně obtížné a komplikované, vyznívá v dokumentaci zmatečně a činí závěry, které často nejsou přímo doložené argumenty uvedenými v dokumentaci nebo informace obsažené v dokumentaci dokládají spíše opak.**

Zhodnocení vlivů v kapitole D.I. se soustředí na porovnání variant a nezabývá se detailněji vlivem stavby jakožto celku, čili vedením liniové novostavby v citlivém území. **Opomíjí tak základní premisu, zda je nová liniová stavba silnice I. třídy v řešeném území vůbec přípustná nebo zda již překračuje míru únosnosti.** Tento přístup považujeme za nesprávný a nekorektní. Svědčí o tom i shrnutí na str. 270: *„S ohledem na komplikovanost území, ve kterém se posuzovaný záměr nachází, a na základě provedeného hodnocení lze konstatovat, že ačkoliv mají varianty Chrochvická a Pastýřská svá neoddiskutovatelná negativa, přesto je lze obě za předpokladu splnění opatření uvedených v kapitole D.IV. Charakteristika opatření k prevenci, vyloučení, snížení, popřípadě kompenzaci nepříznivých vlivů na životní prostředí považovat spolu s Malšovickou variantou z hlediska vlivů na životní prostředí za podmíněně realizovatelné.“* **Navzdory všem negativním zjištěním tímto autor otevírá možnost přijatelnosti i nepříznivých variant a svůj závěr zdůvodňuje podmíněčnou realizovatelností. V takovém případě by měly být ovšem nastaveny podmínky cíleně a v dostatečném záběru – měly by jasně a konkrétně vylučovat, zmírňovat a především kompenzovat tyto očekávané závažné vlivy a nikoliv vázat přípustnost variant na opatření, která jsou z drtivé většiny organizačního charakteru, velice obecná (lze je vtáhnout prakticky na jakoukoliv liniovou stavbu) nebo přímo vycházející ze zákonných povinností. V opatřeních se přitom žádné kompenzace nenavrhují. Obecná opatření navíc v sobě stále zahrnují vysokou míru nejistoty a nepředstavují žádnou záruku – jejich splnění totiž vůbec nemusí nastat. Slabina použitého přístupu je v tom, že sází na „určitou akceptovatelnou míru ovlivnění“, aniž by však tuto míru dokázal definovat a náležitě se s ní vypořádat (viz také komentáře výše v textu).**

Základní problémy trasy z hlediska ochrany přírody a krajiny:

- Širší zájmové území patří mezi nejrozsáhlejší sesuvná území v Českém masivu. Vyskytuje se zde značné množství drobných, někdy i občasných vodotečí, pramenů a zamokřených ploch – v zářezech tyto plochy způsobují nestabilitu svahů, vodní toky působí boční erozi. Celá stavba bude muset být stabilizovaná a zajištěná, což s sebou přinese nutné odvodnění a v některých případech i nutnost zpevnit lokální vodoteče k zabránění eroze. Přesto zde hrozí riziko zhoršení situace při přívalových deštích – s takovou situací musí počítat i technické a stavební řešení silnice I/13 ve značné délce svého trasování. Značně nepříznivá je kombinace vedení trasy ve velmi složitých inženýrsko-geologických stabilitních poměrech a současně po velmi náročných stavebních konstrukcích.
- Záměrem dojde k záboru přírodních biotopů, které přispívají k diverzitě území a jsou biotopem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Druhovná pestrost botanicky cenných lokalit mimořádně bohatého území je přitom přímo závislá na specifičnosti stanoviště (bohatý minerální podklad, svahové pohyby s narušováním svrchních vrstev půdy, prameniště). Trasa kříží celou řadu prvků ÚSES a VKP, dochází k průchodu kritickým místem migračních koridorů pro velké savce Malé Chvojno (neřešený územní střet).
- Všechny varianty mají silný vliv na zákonná kritéria ochrany krajinného rázu vzhledem ke konfiguraci terénu, svahovým nestabilitám, závažným zásahům do přírodních prvků, průchodu CHKO, průchodu obcemi a viditelností trasy téměř v celém úseku díky hmotově i konstrukčně výrazným prvkům.
- Případná realizace může ovlivnit vodní zdroje – podvarianta 2018 prameniště Jílové zářezy „Za trati“ (OZP/7317/2011/LT), v případě variant Malšovická a Chrochvická hrozí ovlivnění podzemní vody, případně pokles hladiny podzemní vody v celém dílčím kolektoru a ohrožení vodních zdrojů (studny). V souvislosti s očekávanými změnami klimatu a předcházení jejím důsledkům jsou tyto vlivy spojené s odvodněním území, snížením jeho retenční schopnosti a poklesem hladiny podzemní vody jednoznačně nežádoucí.
- Stavba si vyžádá opevnění vodních toků – nezbytné bude v rámci stavby protierozní zpevnění břehů Hornojílovského potoka a Jeleního potoka, případně také Liščího potoka a Červeného potoka.
- Záměrem dojde k výraznému ovlivnění podzemní vody v širším území – lze předpokládat, že všechny zářezy do jisté míry ovlivní režim proudění podzemní vody mělce pod povrchem (větší míra odvodnění nebo naopak vzdouvání hladiny mělce podpovrchové vody), což také zvyšuje riziko iniciace sesuvů (str. 210).

Agentura ve svém vyjádření akcentuje problematiku geologických rizik na základě zkušeností s nedávnými událostmi na stavbě dálnice D8. Nejen že je nepřípustné pro přípravu stavby podceňovat hrozící rizika, ale jak ukazuje praxe, přináší realizace záměru v takových podmínkách následné zásahy do prostředí s prvořadým cílem stavbu zabezpečit, aby nehrozily škody na majetku i lidských životech. Na dálnici D8 byla provedena celá řada náročných sanačních zásahů (např. hloubková pilotová stěna, hloubkové odvodnění uvnitř i podél tělesa ohroženého násypu), byly realizovány další doplňkové geologické monitorovací vrtty (naposledy v roce 2021) nebo rozsáhlé terénní úpravy. V praxi se ukazuje, že odvodnění okolí stavby také limituje realizaci vegetačních úprav díky ztíženým vláhovým poměrům.

Závěr:

Agentura nesouhlasí se závěry učiněnými v dokumentaci ohledně přípustnosti a realizovatelnosti variant. U každé z variant byly identifikovány silně negativní vlivy stavby přeložky I/13, a to v různých aspektech. Všechny varianty jsou hodnoceny s velmi silným vlivem na krajinný ráz, což je za hranicí únosnosti – takové narušení krajinného rázu je v přímém rozporu s posláním a předmětem ochrany CHKO České středohoří.

Stavba by představovala razantní zásahy do prostředí a zasáhla by značnou plochu přírodních stanovišť, jejichž vysoká hodnota je dána i výskytem řady zvláště chráněných druhů. Záměr by beze vší pochyby likvidačně zasáhl do lokalit výskytu evropsky významných druhů (modrásek bahenní, modrásek očkovaný, chřástal polní). Celkově 7 z 10 očekávaných střetů se týká ochrany přírody.

Agentura konstatuje, že z pohledu zájmů chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, jsou všechny předložené varianty přeložky silnice I/13 Děčín – D8 (Knínice) nepřijatelné. Podstatnou okolností je existence značných rizik spojených s extrémně komplikovanou geologickou stavbou území, kterým je projektována. Předložená studie IGP upozorňuje na řadu nejistot, které mohou mít ve svém důsledku dopad na hydrogeologické poměry (ovlivnění podzemní a povrchové vody) a založení a technické provedení stavby (ovlivnění krajinného rázu, zábor stanovišť, eroze, odvodnění, stabilizační a sanační práce atd.). Hodnocení vlivů, jejich závažnosti a rozsahu tak, jak jsou prezentovány v dokumentaci, je tedy bezesporu silně podhodnocené.

Otisk razítka

(podepsáno elektronicky)

Ing. Petr Kříž

ředitel

RP Správa CHKO České středohoří

Příloha 1: Podrobný komentář k předložené dokumentaci EIA

Příloha 2: Mapa územních střetů nové trasy silnice I/13 Děčín - D8 (Knínice) s výskytem zvláště chráněných druhů - modrásek bahenní, modrásek očkovaný a chřástal polní (Příloha 2_vyjádření EIA_I-13_Prelozka silnice Dc-D8_mapa.pdf)

Příloha 1: Podrobný komentář k předložené dokumentaci EIA

A. Dokumentace záměru podle přílohy č. 4 k zákonu č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Přeložka silnice I/13 v úseku Děčín – D8 (Knínice), přepracovaná dokumentace EIA (11/2021), EIA SERVIS s.r.o.

Způsob hodnocení vlivů a určení pořadí variant:

Metodicky není přístup k hodnocení vhodně uchopen. Souhrnné tabulky „shrnutí vlivů“ jsou příliš zjednodušené a nelze z nich prakticky nic vyčíst, tedy konkrétní vlivy a jejich váhu či důležitost. Porovnání je nevhodně koncipováno, protože výsledek je zjednodušeně prezentován stylem vliv přítomen/nepřítomen (označeno křížkem) a výsledkem tedy je, že ve všech těchto tabulkách jsou u všech variant (CH, P, M) úplně stejná hodnocení. Jako „vliv“ je zde chybně označováno „kritérium vlivu“ (přímý / nepřímý / kumulativní, přeshraniční, krátkodobý / střednědobý / dlouhodobý, trvalý / dočasný, pozitivní / negativní), nikoliv druh vlivu (např. ovlivnění hydrogeologických poměrů, ovlivnění vodních zdrojů, ovlivnění vodních toků, plošné odvodnění, eroze atd.), k němuž by byla tato kritéria přiřazována. Chybí zde identifikace významnosti vlivu (např. ve škále významný nepříznivý / nepříznivý / nevýznamný až nulový / příznivý) a kritérium reverzibility vlivu, např. vratný (přibližné obnovení původní kvality), kompenzovatelný (částečné obnovení původní kvality), nevratný (likvidace původní kvality). Tento přístup je například doporučován v metodice Metodika k vyhodnocování vlivů liniových staveb (pozemních komunikací) na životní prostředí (I. díl), T. Bajer a kol. **Zhodnocení jednotlivých vlivů je tedy provedeno netransparentně a nedůsledně.**

Souhrnná tabulka (Tab. 76, str. 269) porovnává pořadí variant, aniž by bylo jasnými argumenty podpořeno, jak se k pořadí vlastně došlo a aniž by byly použity váhy, například slovně zhodnocená míra vlivu (rozsah a významnost na škále malý – střední – velký). K pořadí se tedy přistupuje stejně, bez ohledu na to, zda bylo u určité složky životního prostředí shledáno, že záměr má na ni velký nebo naopak malý vliv. V tabulce jsou sice tučně zvýrazněna kritéria, která autor „považuje za rozhodující“, ale bez jakéhokoliv zdůvodnění. Logicky by se dalo očekávat, že využije výstupy z vyhodnocení velikosti a významnosti vlivů (Tab. 75, str. 252) a rozhodující váhu tedy budou mít kritéria se stanovenou velkou velikostí a velkou významností vlivu, ale obě tabulky spolu v tomto směru nekorrespondují. Je také zvoleno poněkud odlišné členění kritérií (v Tab. 76 je jemnější).

Výsledná pořadí navíc neodpovídají slovnímu hodnocení v kapitolách D.I. a ani informacím uváděným v samostatných přílohách. Např. jasný závěr „*Co se týče vlivu podvariant z botanického hlediska, pak jednoznačně nelze doporučit realizaci podvarianty 2018 v km cca 4,4 – 6,44.*“ (str. 221) se již vůbec neobjevil v souhrnném slovním hodnocení (str. 276 – 277) ani ve shrnutí (str. 279), které se o samostatných podvariantách vůbec nezmiňuje a dokonce se v podvariantě 2018 objevuje (Malšovická 2018) jako druhá a třetí (Pastýřská 2018) v pořadí.

Zhodnocení vlivu realizace a provozu posuzovaného záměru se vždy hodnotí pouze slovním vyjádřením k rozsahu a významnosti ve škále malý – střední – velký, ale v celém dokumentu není popsáno, na základě jakých kritérií nebo argumentů se jednotlivé stupně hodnocení uplatní. Nelze tedy vysledovat, který posuzovaný aspekt má zásadní významnost a zda je možné jej nějakým způsobem vůbec ovlivnit. V případě největších rizik, a to těch geologických, již samotné podmínky v území neumožňují zmírnit některé vlivy, neboť technické řešení stavby si vyžádá takové zásahy, které nelze nijak obejít. V jiných případech by teoretické řešení existovalo (např. vyprojektování odvodnění tak, aby nedošlo k negativnímu ovlivnění recipientu, zajištění migrační prostupnosti apod.). Autor hodnocení však tyto úvahy odsouvá až na další fáze projektové přípravy záměru, a to už pro konkrétní vybranou variantu. Obchází tak proces posouzení vlivů ve fázi EIA, neboť tyto aspekty mají být vstupní informací již pro počáteční výběr varianty. **Způsob zhodnocení záměru a porovnání variant vyznívá v dokumentaci zmatečně.**

Specifickým problémem, se kterým se měl autor hodnocení vypořádat, jsou protichůdné závěry ohledně vlivů podvariant a variant. Vhodným případem je var. Malšovická 2015, která vychází z hlediska vlivů na flóru, faunu i krajinný ráz nejlépe, ale je nejhůře hodnocena z hlediska geologických rizik. Totéž příklad podvarianty 2018 u Jílového: „Z hlediska stabilitních poměrů a přístupnosti terénu pro stavební techniku se jeví jako nejméně problémová podvarianta 2018 Chrochvická + Pastýřská, a to především pro její lepší směrové vedení v sesuvném území Výrovna (km 4,850 – 5,340). Nedostatkem podvarianty 2018 je její směrové vedení v odlučné oblasti sesuvného území č. 11, list 02-23-22 (km 5,600 - 5,850). Zde by bylo nutné, pokud je to z projekčního hlediska možné, trasu dostatečně odklonit výše do svahu směrem k PP Jílovské Tisy a vést ji výškově v úrovni terénu.“ (GTP, str. 26). Na str. 221 se naopak uvádí: Co se týče vlivu podvariant z botanického hlediska, pak jednoznačně nelze doporučit realizaci podvarianty 2018 v km cca 4,4 – 6,4. **Autor hodnocení se argumentačně vůbec nevypořádal s protichůdnými hodnoceními dílčích variant a podvariant v případě různých hodnocených aspektů.**

Samostatně by měl být hodnocen i společný úsek, aby bylo zjevné, které vlivy a jakým způsobem se budou uplatňovat u všech variant stejně a zda je záměr přeložky I/13 v tomto trasování vůbec akceptovatelný. Zhodnocení vlivů v kapitole D.I. se soustředí na porovnání variant a nezabývá se detailněji vlivem stavby jakožto celku, čili vedením liniové novostavby v citlivém území.

ÚSES a VKP

V rámci kapitoly D.I.8 (str. 244 – 249) jsou řešena jednotlivá křížení s prvky ÚSES. Většina prvků ÚSES, především biokoridory, budou přes trasu převedeny mostními objekty. Negativní vliv má přeložka na NRBK 17 - 28 u variant Chrochvická a Pastýřská, který je kříží v km 9,67 – 9,71. NRBK 17 – 28 propojuje LBC 28 (vymezen v lesních porostech vrchu „Klobouk“) a RBC Nová Ves (vymezen v lesních porostech SZ od části Bynov, součástí CHKO Labské pískovce). NRBK překonává železniční trať, údolí Jílovského potoka a komunikaci I/13 s napojením na Žabí rybník a lesní porosty za hranicí CHKO Labské pískovce. Výškové uspořádání trasy v tomto místě neumožňuje zajistit migrační propustnost silnice, navíc se zde předpokládá výstavba zárubní zdi. V km 9,49 a v km 9,81, tedy cca pouhých 180 m respektive 100 m od kříženého biokoridoru, jsou navrženy mostní objekty o délce 80 m nebo 120 m. V hodnocení je doporučeno prověřit možnost nového vymezení dotčeného nadregionálního biokoridoru tak, aby využíval navržený mostní objekt v km 9,455 nebo v km 9,85, s konstatováním, že funkčnost NRBK by tak měla být zachována. S uvedeným řešením v dokumentaci EIA lze souhlasit, není však hodnoceno, zda si koridor zachová potřebné parametry a návaznost před a za mostním objektem (napojení na okolí). Při převedení NRBK je nutné zachovat min. šířku 40 m, která je pro nadregionální biokoridory udávána (Metodika vymezení ÚSES, 2017). V rámci zachování funkčnosti a spojitosti prvků ÚSES se jeví jako nejvhodnější řešení přeložení NRBK 17 – 21 v rámci mostního objektu v km 9,16 nebo km 9,455. Šířky jejich průchodu zajistí migrační propustnost a napojení na RBC a LBC bez významnějších migračních překážek (obytná zástavba, průmyslové objekty na okraji části Bynov). Nevhodné je převedení NRBK 17 – 21 v rámci mostního objektu na km 9,85, neboť migrační trasa by byla omezena bariérou v podobě obytných objektů na západním okraji části Děčín – Bynov.

Hodnocení VKP (str. 173) udává, že v trase se vyskytují VKP ze zákona – les, vodní toky. U lesních porostů jsou v tabulkách (Tab. 35, 36, 37) uvedena křížení s jednotlivými lesními prostory a zásah záměru dočasného a trvalého. Vodní toky, které trasa v jednotlivých variantách kříží, budou převedeny mostními objekty. Není však hodnoceno, zda budou zachovány a do jaké míry budou ovlivněny ekologicko-stabilizační funkce a zda bude možné dostatečně zajistit návaznost před a za mostním objektem (napojení na okolí). U vodních toků je třeba vždy zhodnotit, zda mostní objekt zajistí svými parametry a napojením na okolní území funkčnost VKP. Případně omezení je nutné navrhnout kompenzační opatření. Zásahy do vodních toků budou v některých úsecích se svahovými nestabilitami výrazně razantnější, než se předpokládá (dle doporučení IGP), což hodnocení zcela opomnělo zohlednit.

Lesní porosty: Hodnocení vlivu na lesní porosty je striktně prováděno nad pozemky určenými k plnění funkce lesa (PUPFL). V hodnocení se proto uvádí, že var. Malšovická (2018) vůbec nezasáhne do ploch PUPFL a v případě podvarianty 2015 pouze v km 4,4 – 6,0. Tímto přístupem je zcela opomíjen zásah do lesních porostů jakožto přírodních stanovišť, identifikovaných mj. v naturovém hodnocení (stanoviště 9170 a 91E0*) s významností mírně negativního vlivu (str. 243). Stejně je nakládáno s lesními porosty i v případě hodnocení na VKP, kde jsou vyčísleny zábory lesa podle kategorií PUPFL (str. 243). Konstatování, že „*vlivy na lesní VKP budou spočívat ve vymýcení lesních porostů v prostoru trvalého záboru*“ (str. 243) opomíjí i jiné okolnosti ovlivňující tyto VKP, protože kromě trvalých záborů dojde zcela jistě i k záborům dočasným a negativně se projeví i fragmentace těchto krajinných struktur, což se ostatně zmiňuje níže v textu: „*Vždy se však bude jednat o negativní vliv a bude jen záležet na jeho velikosti, a zda zůstane daný prvek alespoň částečně funkční v rozsahu definice významného krajinného prvku.*“ Autor ovšem zůstává pouze u konstatování, ale tyto vlivy nijak nehodnotí, přestože by se hodnocení mělo snažit právě tyto otázky zodpovědět, alespoň ve formě odborného odhadu. Nepřímé vlivy lze například očekávat u porostů, jejichž existence je podmíněna zachováním vodního režimu (lužní porosty), a nachází se v kritických místech, kde budou nezbytné sanační zásahy a plošné i hloubkové odvodnění v místě i v okolí stavby. Neméně podstatné jsou vlivy v podmostí, které v drtivé většině případů tvoří příčné přerušení liniových vegetačních struktur, které protíná (technické úpravy i srážkový deficit v podmostí neumožní uchycení vegetace a ovlivnění blízkého okolí neumožní potřebné propojení na okolí). Zánik či podstatné omezení ekologicko-stabilizačních funkcí VKP lze s jistotou očekávat u maloplošných porostů, nacházejících se například v mozaikách, kde dojde k odříznutí jednotlivých menších segmentů.

V hodnocení není orientačně vyčíslen doporučovaný zásah do lesních porostů jako zmírňující opatření z důvodu ochrany letounů – lokality 2, 3 u Libouchce, lokality 17 a 18 u Chrochvic (str. 231) a posouzeno, jak by došlo k ovlivnění VKP.

Zábory

V hodnocení není zohledněn požadavek ČIŽP na vyčíslení trvalých a dočasných záborů s tím, že „*dočasné zábory nebyly v této fázi přípravy vyčísleny, vzhledem ke komplikovanosti stavby a složitosti nalezení směrového vedení trasy ani nepovažují za účelné a smysluplné zpracovávat rozsah dočasných záborů*“. Dočasné zábory nicméně zásadně ovlivní plošný zábor a v rámci kompenzačních opatření by mělo být rovněž zhodnoceno, zda a jakým způsobem bude možné tyto plochy rekultivovat, případně navrátit do stavu přírodě blízkému. U trvalých záborů se tyto otázky nemusí v zásadě řešit, neboť dojde k jejich většinové přeměně na antropogenní plochy a objekty, přestože do určité míry mohou nabídnout náhradní stanoviště (násypy). Vzhledem ke komplikovanosti stavby a konfiguraci terénu (viz kategorie 4 a 5 dle IGP) lze usuzovat, že dočasné zábory budou významné a v mnoha případech je nutné počítat s jejich trvalým ovlivněním i ve větším plošném rozsahu, nikoliv pouze v místě samotné stavby (DUN a prvky odvodnění, odvodnění stavby, ruderalizace, odtěžení a sanace skalních stěn, zpevnění koryt vodních toků, zřízení přístupových cest pro těžkou pilotovací vrtnou soupravu apod.). „*Stavebně technickým stabilizačním opatřením musí v každém případě předcházet povrchové a hloubkové odvodnění svahů prostřednictvím subhorizontálních odvodňovacích vrtů, čerpacích studní apod.*“ (viz metodika J. Bůžek, 2017: Kategorizace svahových nestabilit ohrožujících dopravní koridory). Varianty se rozsahem dočasných záborů mohou značně lišit – vliv bude mít ražba tunelu a úprava předportálových zářezů, nutnost sanace skalního masivu, potřebná odvodnění v případě hlubokých zářezů atd.). Je proto nutné si uvědomit, že **veškeré uváděné zábory zemědělské půdy a PUPFL jsou silně podhodnocené.**

Způsob odvodnění (srážkové vody)

Konkrétní řešení není součástí technické dokumentace k záměru – je odkazováno na další stupně přípravy záměru (DUR). V dokumentaci se lze dočíst, že „*lze předpokládat, že srážkové vody z komunikace budou zachyceny v nezpevněných příkopech podél posuzované komunikace*“ (str. 76), ale současně že „*srážkové vody budou odváděny kanalizací nebo otevřenými příkopy do recipientů*“ a „*v případě málo vodných vodotečí bude nezbytné před vyústění do recipientů zařadit retenční nádrže*“ (str. 79, str. 209). Způsoby odvodnění (otevřené příkopy vs. uzavřený systém odvodu dešťových vod) mají různé dopady na prostředí, a to především z hlediska vnosu zasolení (rozstřík do okolí, svedení vody do příkopů nebo přímý odtok zasolených vod do recipientů) a změnou odtokových poměrů v území. Tento aspekt je nutné zhodnotit z hlediska vlivů na recipienty (změna odtokových poměrů, znečištění, zpevnění pro zaústění kanalizace) a nutnosti umístit podél komunikace retenční nádrže jako další umělý prvek. Přestože existuje záznam o přítomnosti zvláště chráněných druhů v Jílovském potoce (vranka obecná a střevle potoční) a byly identifikovány možné problémy typu přeložky a úpravy koryt vodních toků ve vazbě na mosty a zakládání těles násypů, riziko kontaminace vody při stavbě a údržbě (Tab. 31, str. 153), nejsou tyto vlivy vůbec zhodnoceny. Aktuální přítomnost zvláště chráněných druhů nebyla aktuálně ověřována a nejsou ani udávány ve výčtu zvláště chráněných druhů potenciálně zasažených stavbou. Objevují se pouze ve spojitosti s kategorizací fauny z hlediska nároků na migrační opatření jako kategorie E, nicméně hodnocení nebylo na tuto skupinu „*dále prováděno, neboť řešená přeložka v hodnoceném úseku není migrační bariérou pro tyto živočichy*“ (text pod Tab. 31).

Ovlivnění povrchové vody

V hodnocení byl pro všechny tři varianty identifikován střet se zdrojem vody prameniště Jílové zářezy „*Za tratí*“ (OZP/7317/2011/LT) a doporučuje se „*v další fázi přípravy záměru zpřesnit rozsah střetu záměru se zdrojem vody a míru jeho ovlivnění a navrhnout odpovídající ochranná nebo kompenzační opatření*“ (str. 209), přestože v IGP je závěr, že „*v případě realizace podvariant 2018 v projektovaném směrovém vedení bude nutné provedení opěrné zdi, která by mohla při jejím zakládání negativně ovlivnit (narušit) vodní zdroj*“ (IGP, str. 72).

V hodnocení nebyly žádným způsobem zohledněny závěry v IGP, které se týkají odvodnění a očekávaného ovlivnění vodních toků, které v geologicky komplikovaném území podstatně ztěžují založení stavby (povrchová voda mělce pod terénem, erozní činnost). Povrch sesuvného území je většinou zvltněný s terénními depresiemi, ve kterých se zadržuje voda, což je potvrzeno i v řešeném území. Jak upozorňuje J. Bůžek (2017), *je nutné tyto terénní sníženiny organizovaně odvodnit mimo těleso sesuvu, dále je nutné bezpečně zachytit a odvést všechny vodoteče i dočasné povrchové vodoteče, které přitékají do sesuvného území ze širšího okolí. Současně je nutné podchytit všechny prameny, které vyvěrají v sesuvném území.*

Z hlediska zásahů do vodních toků bude nezbytné v rámci stavby protierozní zpevnění břehů Hornojílovského potoka tak, aby potok nemohl podemílat sesuvné svahy (sesuvné území 15/02-23-22, Malšovická var.), kolize v případě Hornojílovského potoka nastává i u var. Chrochvická + Pastýřská, kde se sesuvné území (14/02-23-22) nachází na východním svahu údolí Hornojílovského potoka – jakýkoli i menší zásah do svahu ihned vyvolává jeho pomalé sesouvání (dle sdělení místních obyvatel) – založení pilířů a opěry mostu bude velmi komplikované a složité, sesuvem jsou zde kromě mostu ohrožené i rodinné domy u paty svahu. U sesuvného území (10/02-23-18) je var. Pastýřská vedena na mostě a na přilehlých násypech – založení pilířů a opěr mostu bude velmi komplikované a složité, stejně jako stavba navazujících násypů v sesuvných územích. Nezbytné bude v rámci stavby protierozní zpevnění břehů Jeleního potoka, tak aby potok nemohl podemílat sesuvné svahy. Ve společném úseku v km 2,590-3,660 je trasa vedena na násypech o výšce až 7 m, v úseku jsou navrženy 2 mosty – most přes polní cestu a most přes silnici a Liščí potok. Trasa prochází rozsáhlým sesuvným územím (2/02-23-22). Čerstvější sesuvné tvary se nacházejí rovněž na konci úseku ve svazích údolí mostu přes Liščí potok, zejména na straně knínické opěry. Území je místy silně trvale nebo sezónně zamokřené, hladina podzemní vody byla zastižena mělce (2 m)

pod terénem. V km 4,100-4,170 je projektován most přes cestu a Červený potok a navazující násyp za opěrou – v tomto místě se nachází dočasně uklidněná část sesuvného území, které v minulosti bylo periodicky erodováno a aktivováno Červeným potokem. Tato část sesuvného území bude komplikovat založení mostu na pravé straně Červeného potoka včetně navazujícího násypu. Svahové pohyby, které zde mohou nastat lze odhadovat do hloubky 5 m, směrem šikmo do Červeného potoka.

Ovlivnění podzemní vody

V celkovém hodnocení vlivů jsou zásadním způsobem přehlíženy vlivy v důsledku nutného odvodnění: „*Odvodnění svahu porušeného sesouváním je prvořadým opatřením, kterým se odstraňuje nejnepríznivější faktor ovlivňující jeho stabilitu*“ (J. Bůžek, 2017). Kromě povrchového odvodnění se provádí hloubkové odvodnění vrty nebo odvodňovacími štolami. Z IGP byl překlopen text popisující ovlivnění hydrogeologických poměrů v zářezích a tunelech, nicméně nebyla provedena úvaha o vlivu záměru jakožto celku na řešené území z hlediska únosnosti a specifika jednotlivých variant nebyla vůbec zohledněna ve shrnutí vlivů (Tab. 59, str. 215) a nijak se nepromítla ani do pořadí variant (všechny varianty byly hodnoceny shodně – Tab. 76) s tím, že „*Z hlediska porovnání vlivu variant na podzemní vody však nelze za současného stavu hydrogeologické prozkoumanosti předpokládat takové rozdíly, které by vedly k výrazné preferenci některých variant nebo vyloučení jiných variant z další přípravy záměru. Z hlediska hydrogeologie je tak nutné hodnotit posuzované varianty jako srovnatelné.*“ (str. 214). Toto zjednodušení pro srovnání variant lze možná uplatnit u společného úseku (stejně vlivy) a v úsecích, kde nejsou očekávány výrazné stavební a terénní zásahy, ovšem v textu IGP lze nicméně vysledovat rizika ovlivnění proudění podzemních vod v jednotlivých úsecích záměru i konkrétně pro některé varianty: var. Malšovická (zářez v km 7,000 – 7,570) – přítok vody do zářezu, ovlivnění podzemní vody do 6 m, případně hrozí pokles hladiny podzemní vody v celém dílčím kolektoru, ohrožení vodního zdroje Ji21 – 3,18 m (studna); var. Chrochvická (tunel Krásný Studenec včetně předportálových zářezů km 11,500 – 12,900) – úsek je z hlediska hydrogeologických poměrů poměrně složitý, lze očekávat přítoky vody v předportálových úsecích, hrozí pokles hladiny podzemní vody v celém dílčím kolektoru, potenciální ohrožení vodních zdrojů KS126, KS130, PO33, PO2036 (studny); var. Pastýřská (tunel Pastýřská stěna) – k ovlivnění nedojde.

B. Hodnocení podle § 67 zákona č. 114/1992 Sb. Přeložka silnice I/13 v úseku Děčín – D8 (Knínice). EIA SERVIS s r. o., České Budějovice, 10. 2021 (dále používána zkratka „BH“)

Po formální stránce je třeba vytknout nedostatečné a chaoticky uvedené použití literatury. V případě bezobratlých nebyly některé v textu citované relevantní zdroje (str. 63) uvedeny v použité literatuře, např. HEJDA, R.; FARKAČ, J.; CHOBOT, K. (eds.) (2017). Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí Red List of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates. Příroda. 36, s. 1-612.; GRULICH V. & CHOBOT K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny – Příroda, Praha, 35: 1–178. U jednotlivých kapitol věnovaných botanice chybí citace.

Zoogeografická charakteristika obratlovců (kap. C.1.3) postrádá přehlednost, jednotlivé věty jsou vytržené z kontextu a nenavazují na sebe. Uvedená charakteristika velmi málo odpovídá skutečnosti charakteru bioregionu. Přestože se jedná o kapitolu obratlovců, tak uváděné druhy jsou z většiny bezobratlí živočichové (brouci, vážky, měkkýši). Z obratlovců jsou pak uváděné některé druhy, které v oblasti vůbec nežijí a není pro ně charakteristická ani v nejmenší míře (moudivláček lužní, břehule říční, ropucha krátkonohá, lejsek malý).

Chybí konkrétní data průzkumů, a to u botanické i zoologické části, nejsou důsledně doprovázeny nálezovými okolnostmi. V seznamu zvláště chráněných druhů figurují druhy zjištěné v posledním průzkumu (2021) – BH str. 70, dokumentace EIA str. 160 – 161, přestože některé ostatní se v textu porůznu objevují.

1. Připomínky k botanickému průzkumu a hodnocení na flóru a vegetaci

Metodika:

V podkladech chybí metodika práce včetně uvedení termínů terénního průzkumu (pouze se obecně uvádí, že průzkum probíhal v září 2014, květnu 2015 – na botanické hodnocení naprosto nedostačující termíny – a v roce 2017 v období květen až srpen). Pro vizualizaci a popis lokalit by měla být přiložena mapa jednotlivých úseků a variant se zákresem nejceněnějších biotopů a výskytem zvláště chráněných a ohrožených druhů dle Červeného seznamu (Grulich & Chobot 2017).

Kapitola A.IV je nazvaná Stávající vegetační charakteristika, přesto neobsahuje základní vegetační typy (biotopy, přírodní stanoviště nebo fytocenologické názvy), pouze všeobecná popisná rozlišení typu vlhká louka s vlhkomilnými druhy, kosená louka se psárkou apod. Podstatným nedostatkem z pohledu následného hodnocení je skutečnost, že kapitola postrádá objektivně hodnocenou kvalitu jednotlivých biotopů (např. ve smyslu Metodiky hodnocení biotopů) kvůli posouzení jejich významnosti a případně i vzácnosti nebo naopak běžnosti v širším řešeném územním celku. Autoři nepracovali ani s výsledky mapování biotopů a aktuálními údaji z databáze NDOP, včetně konfrontace s vlastními zjištěními. Rovněž výskyt ohrožených druhů dle Červeného seznamu (Grulich & Chobot 2017) není vůbec brán do úvahy.

Výsledky průzkumů a mapování:

V porovnání s předchozím průzkumem celkově došlo k navýšení počtu zvláště chráněných druhů a jejich lokalit, je uvedena tabulka s početností, variantou a lokalizací (kap. C.1.1.5, str. 60 – 61). Hodnocení opomíjí srovnání s výsledky průzkumu z let 2005 až 2006 (Ondráček, 2007) a posouzení případných změn, ke kterým v území došlo a které mohou být z hlediska záměru podstatné.

Vlivy záměru:

Celé hodnocení postrádá argumentaci ohledně záboru biodiverzitně cenných biotopů, lokalit s výskytem zvláště chráněných a ohrožených druhů, přímých a nepřímých vlivů způsobených např. fragmentací nebo změnou vlhkostních poměrů (odvodnění, změna v proudění povrchové vody apod.) – viz výše poznámka k absenci kvalitativních ukazatelů. V případě prvního úseku shodného pro všechny posuzované varianty (km 0 – 6), který prochází loukou s parametry k vyhlášení MZCHÚ a současně se nachází v blízkosti severní hranice PP Jílovské tisy, chybí v celkovém zhodnocení trasování přeložky I/13 robustnější argumentace ohledně přípustnosti stavby, stejně jako v případě dalších hodnotných porostů přítomných v trase. Přípustnost podvarianty 2015 v km 4,4 – 6,4 je podepřena spekulací, že „*Pokud by zde výstavba proběhla šetrně a stavba nezabírala příliš do šířky louku dolů po svahu, nejceněnější jádro louky by nemuselo být zničeno.*“ (BH, str. 30), která ale nepracuje s faktem, že zde bude nutné provést razantní (co do plochy i působení) sanační opatření k zajištění stability stavby vedené v kritickém úseku sesuvu Výrovna. Důsledky fragmentace, mechanického narušení, eutrofizace, odvodnění apod. nejsou vůbec zohledněny, a přitom velmi pravděpodobně zapříčiní, že cenné luční porosty nebude možné v těchto místech zachovat.

Hodnocení vůbec nepracuje s možností, že by bylo žádoucí zajistit ochranu vybraných chráněných druhů a tím zmezit stavbě v určitých úsecích; pouze doporučuje zajištění výjimky podle § 56 zákona.

Naprosto nedostatečný je také návrh ochranných a kompenzačních opatření, který neuvažuje žádné konkrétní možnosti kompenzace či podpory cenných ekosystémů (a zda tyto možnosti v daných podmínkách existují), např. obnovu travních porostů autochtonním osivem, přenos cennějších lučních druhů z míst, kde je jejich likvidace nevyhnutelná, vytvoření a podpora náhradních lučních společenstev vhodným managementem apod. S vědomím závažnosti zásahu je toto opominutí podstatným nedostatkem celého hodnocení, neboť na navržených opatřeních je postavena přípustnost předkládaných variant záměru.

Bez řádné analýzy je tvrzení, že mezi variantami není významného rozdílu, naprosto nedostatečné. Současně opomíjí únosnost vlivů ve společně vedeném úseku přeložky silnice I/13, tedy z pohledu přípustnosti stavby jako takové v předloženém trasování.

2. Připomínky k průzkumu a hodnocení bezobratlých

Metodika (kap. C.1.2.2., str. 62 – 63):

V novém BH byla doplněna metodika – počet a data návštěv, lokalizace zemních a nárazových pastí. Metodika monitoringu raka říčního (*Astacus astacus*) je popsána poměrně vágně: „*Během těchto návštěv byly opticky sledovány úkryty, štěrby a místa pod kameny přímo ve vodním toku. Toky byly monitorovány jednak přímo na území záměru, ale také v jeho okolí (max. 50 m od plochy záměru).*“ a chybí termíny návštěv jednotlivých lokalit. Navštívena byla pouze místa, kde se toky kříží s trasami záměru, záměr však bude zcela jistě ovlivňovat biotu i níže po proudu (především z důvodu nutnosti odvádět dešťové vody silniční kanalizací přímo do recipientů). Průzkum by měl mít větší rozsah s cílem zjistit případnou přítomnost druhů, které jsou na znečištění vody a změny morfologie vodního koryta citlivé.

Zemní pasti ke zjištění epigeických predátorů, v tomto případě konkrétně střevlíka zlatého (*Carabus auratus*), byly dle uvedených souřadnic instalovány na dvou, nikoliv na čtyřech lokalitách v okolí Libouchce, jak tvrdí zpracovatel. Data instalace a výběru zemních pastí postrádají smysl, pokud u významných druhů komentovaných dále v textu nejsou uvedena v rámci nálezových okolností. Kromě primárního využití pro účely BH by se data měla dále využít také pro účely monitoringu. Autor průzkumu obdržel od Agentury podrobné informace ohledně zaměření průzkumu specificky pro bezobratlé, nicméně je řádně nezúročil a ani se jich v některých případech důsledně nedržel.

Mezi hlavní nedostatky zoologického průzkumu a BH jako celku patří opomenutí zmapování vhodných biotopů druhů, které poukazují na možnou přítomnost a rozšíření druhů v širším okolí a představují tedy potenciál území pro jejich výskyt. Podstatná je tato okolnost pro druhy s úzkou ekologickou amplitudou, specialisty, druhy striktně vázané na konkrétní podmínky, často i s přítomností dalších organismů, s nimiž mají spojený životní cyklus.

Výsledky průzkumů (kap. C.1.2.3., str. 63):

Spektrum nalezených bezobratlých živočichů a způsob jejich prezentace působí nevěrohodně a nevyváženě – na jednu stranu jsou uváděny desítky taxonů neurčených do úrovně druhu, a jedná se tedy o nevyužitelné až zbytečné údaje, zatímco velmi hojné, všudypřítomné a lehce zjistitelné druhy, např. zlatohlávek *Cetonia aurata* (a mnoho dalších) se v seznamu překvapivě vůbec neobjevují. Přitom je velmi pravděpodobné, že by museli být průzkumem podchyceni. Druhové spektrum nalezeného hmyzu je poměrně chudé. Blanokřídlí se omezují prakticky jen na čmeláky (*Bombus* spp.) a včelu medonosnou (*Apis mellifera*), což bezpochyby neodpovídá realitě. Ploštice nejsou ve výčtech zastoupeny prakticky vůbec, rovnokřídlí nemají ani jediný záznam. Naopak nově je zmíněno několik zvláště chráněných a evropsky významných druhů motýlů (např. batolec *Aparura iris*, přástevník *Euplagia quadripunctaria*, ohniváček *Lycaena dispar*). V Jílovském a Račím potoce by mohl být přítomen rak říční, ale popis metodiky a rozsah průzkumu nepoukazují na to, že by byl průzkum pro ověření přítomnosti druhu dostačující.

Za příklad lze uvést také data z průzkumu saproxylofágních brouků. V místě, kde byla instalována nárazová past (km 10,0 varianta Chrochvická a Pastýřská), udává autor celkem 152 druhů bezobratlých, z toho 102 druhů brouků. Inventarizační průzkumy saproxylofágních brouků z blízkého okolí však zaznamenaly výrazně vyšší početnosti: 414 druhů brouků v PP Jílovské tisy (Brůha, Michalega, 2020) nebo 438 druhů v PR Holý vrch u Jílového (Brůha, Michalega, 2020). Tento výsledek je pravděpodobně zapříčiněn nízkým úsilím při realizaci terénních průzkumů.

Autor průzkumu zjistil v celé trase a jejích variantách pouhých 25 druhů střevlíků, což je vzhledem v metodice deklarovanému počtu, rozmístění a délce expozice zemních pastí nepatrné množství, které se nepřibližuje skutečnému stavu. Je třeba připomenout, že se jedná o jednu z bioindikačně velmi důležitých skupin bezobratlých, na kterou měl být kladen přednostně důraz. Jak vyplývá z předchozích průzkumů provedených v letech 2004 – 2006 stejnou metodou zemních pastí, žije v celé trase a ve dvou jejích variantách (Malšovická ještě nebyla navržena) nejméně 122 druhů

střevlíků. Naprostá většina z těchto druhů v trase žije prokazatelně dodnes, včetně významných nebo zvláště chráněných druhů jako jsou např. prskavec *Brachinus crepitans* (O), *Bradycellus ruficollis* (reliktní calunobiont), *Carabus arcensis* (O), *Cychrus attenuatus* (reliktní druh). Přestože nelze vyloučit, že některé druhy z území vymizely v důsledku dlouhodobého oteplování a vysychání krajiny, týká se tento trend s největší pravděpodobností jen několika málo druhů, mezi něž lze zřejmě řadit i nejcennější druh střevlík zlatý (*Carabus auratus*) (KO, VU). Jediným přínosem se tak stalo potvrzení stálého výskytu hojného svižníka *Cicindela campestris* (O), což je u průzkumů prováděných k tak zásadní stavbě velice málo. Pro některé bioindikačně důležité skupiny hmyzu, např. saproxylo- a xylofágní brouky a denní motýly je nutné konstatovat stejný závěr – jejich výskyt nebyl v řešeném území dostatečně intenzivně prověřován. **Celková druhová pestrost hodnoceného území je velmi pravděpodobně výrazně vyšší.**

Zvláště chráněných druhů bezobratlých (str. 70) bylo nalezeno celkem 9, nikoliv 11 (3 druhy čmeláků tvoří jeden zvláště chráněný taxon *Bombus* spp.). V případě brouků (str. 70) průzkum ani hodnocení dostatečně nezohledňují vzácnost a významnost jednotlivých druhů, přestože se může jednat o druhy zvláště chráněné. Váhu by měly mít i druhy obecně vzácné (červený seznam) nebo s ojedinělým výskytem v řešené oblasti.

Carabus auratus (KO, VU) – Autor průzkumu konstatuje, že se výskyt druhu použitím zemních pastí a individuálním průzkumem nepodařilo potvrdit. Zemní pasti ke zjištění epigeických predátorů byly dle v Metodice uvedených souřadnic instalovány pouze na dvou, nikoliv na čtyřech lokalitách v okolí Libouchce, jak dále v textu tvrdí autor. Výskyt druhu v roce 2006 byl však zaznamenán jinde, a to na vlhkých loukách mezi Chvojenským potokem a odbočkou na Malé Chvojno (spolu s ještěrkou živorodou), takže výsledek ověřovacího průzkumu je přinejmenším sporný. Také pátrání po případné další lokalitě s výskytem střevlíka, tj. zemní pasti na dalších vlhkých loukách v trase, nebylo v rámci průzkumu realizováno. Je sice pravděpodobné, že střevlík v důsledku dlouhodobého oteplování a vysychání krajiny z lokality skutečně vymizel, ale nepřítomnost druhu v dotčeném území je nezbytně jednoznačně prokázat za použití zvýšeného úsilí.

Brachinus crepitans (O) – Autor průzkumu usuzuje, že realizace záměru by na tento druh neměla vliv, ale nezmínil, že druh se nepodařilo potvrdit zejména proto, že v trase varianty Chrochvická nebyla instalována ani jedna zemní past.

Phengaris nausithous (SO, NT), *Phengaris teleius* (SO, VU) – Druhy nebyly v posledním průzkumu potvrzeny. V celkovém kontextu vyznívá zdůvodnění nepotvrzení výskytu modrásků v trase přinejmenším nevěrohodně. Lokality byly navštíveny v termínech 3. 7. a 19. 8., tedy v době před a po převažujícím výskytu imág modrásků. Hlavní výskyt obou druhů je totiž v Českém středohoří soustředěn (v průměru) do období mezi koncem první dekády července a první polovinou srpna. Termíny návštěv míjí hlavní letovou periodu těchto motýlů, kdy je jejich monitoring nejefektivnější. Autor průzkumu navíc předpokládá, že „důvodem může být poněkud posunutá sezóna (kravce začaly kvést až na konci srpna)“ (str. 76), což není správný předpoklad – kravce v uvedeném datu zcela jistě kvetly. Ke konci srpna již postupně odkvétají nebo jsou odkvetlé a s tím je spojena i nízká frekvence výskytu nebo úplná absence imág. Podle vlastních terénních průzkumů z roku 2021 Agentura výskyt modrásků v území přímo v trase potvrdila – v úseku cca 0,0 – 1,5 km byl *P. nausithous* nalezen v počtech desítek jedinců (31. 7. 2021, P. Máslo), další blízké záznamy v NDOP např. Martiněves (22. 7. 2021, J. Porš), Žďár u Chvojna (11. 8. 2021, P. Máslo). Není jasné, proč autor nevyužil komplexní recentní zpracování výskytu modrásků v celé trase od Libouchce po Děčín, které bylo Agenturou realizováno v roce 2019 a je dostupné v databázi NDOP. Neuvedení těchto bioindikačně významných stenotopních druhů v biologickém průzkumu a řádné posouzení dopadů výstavby na jejich populace a biotopy je zásadním nedostatkem celého hodnocení. Na většině lokalit zasažených trasou se vyskytuje *Ph. nausithous*, zatímco *Ph. teleius* je vzácný (dvě dosud známé lokality). Modrásci se vyskytují také u výjezdu z tunelu (ve směru staničení) na variantě Malšovická, ale v hodnocení není tento výskyt uváděn. Závažnost rozsahu územního střetu trasy všech variant a podvariant s nálezy těchto druhů je dobře patrná ze zobrazení v mapové příloze.

Přestože autor tvrdí, že druhy modrásků při terénních pochůzkách nezastihl, nepokusil se ani o prověření přítomnosti, četnosti a plošného rozsahu vhodných biotopů mezofilních luk s výskytem živných rostlin krvavce totenu a jejich konfrontaci s údaji uvedenými v předchozích průzkumech a v NDOP.

Carabus arcensis (O) – Autor průzkumu tento druh vůbec nekomentuje a ani to nijak nezduvodňuje, přestože ho v textu zmiňuje (str. 62). Požadavek na ověření jeho přítomnosti přitom patřil k jedné ze základních podmínek pro opakování průzkumu. Do lesa před Horním Oldřichovem (ve směru staničení), kde byl střevlík dříve zjištěn, byla instalována trojice zemních pastí. Nízkým počtem instalovaných pastí v jedné sezóně nejen že nelze stanovit ani základní charakteristiky populace druhu na lokalitě, ale velmi pravděpodobně se jejich umístění trefí do biotopů, kde se brouk přímo nevyskytuje. To je zřejmě důvodem, proč nebyl zachycen. I když se jedná o hojný a široce rozšířený druh, tak v kontextu fauny Českého středohoří jde o druh velmi významný, neboť se jedná o jedinou známou lokalitu v CHKO ČS.

Vlivy záměru na faunu – bezobratlí (kap. D.3.3., str. 166):

Výsledky BH jsou přinejmenším diskutabilní. Průzkumy a tím pádem i hodnocení berou v úvahu jen pavouky a některé skupiny hmyzu. Ostatní bezobratlí (vyjma raka říčního) nejsou zpracováni, přestože např. měkkýši mají značný bioindikační potenciál, podobně jako skupina střevlíků. Podle procentuálního zastoupení jednotlivých bioindikačních skupin (R-reliktní, A-adaptabilní, E-eurytopní) zjištěných druhů by měla být vyhodnocena zachovalost (přírodního) prostředí v řešeném území. Například pouhá přítomnost dvou reliktních druhů střevlíků v trase svědčí o vysoké zachovalosti přírodního prostředí minimálně v úseku, kde se vyskytují, resp. kde byli zjištěni v roce 2006 (km 9 – 10, les mezi Martiněvsí a H. Oldřichovem). Ze vzorku pouhých 25 zjištěných druhů z celé trasy však nelze udělat žádný, natož validní závěr. **Hodnocení se drží na obecné úrovni používáním vágních formulací a závěrů. Naprosto nedostatečný je také návrh ochranných a kompenzačních opatření, který neuvažuje žádné konkrétní možnosti kompenzace či podpory biotopů významně dotčených druhů (a zda tyto možnosti v daných podmínkách existují).** S vědomím závažnosti zásahu je toto opominutí podstatným nedostatkem celého hodnocení, neboť na navržených opatřeních je postavena přípustnost předkládaných variant záměru.

V případě krvavcových modrásků rodu *Phengaris* se v hodnocení jejich možného ovlivnění uvádí: „Pro zajištění dlouhodobé existence jejich populací je nutné zachovat (případně vytvořit nové) jak jednotlivé lokality, tak nepřerušit stávající genetický tok mezi těmito lokalitami.“ (BH str. 76), ale už není konstatováno, zda tyto lokality budou po realizaci silnice I/13 zachovány, zda budou vytvořeny nové (v případě specifických nároků modrásků a jejich životního cyklu je to ale prakticky nerealizovatelné), zda nedojde k přerušení genetického toku mezi dílčími lokalitami. Je pouze obecně řečeno, co je nutné pro jejich zachování (podmínka), ale zda bude podmínka splněna, zodpovězeno není. **Celé hodnocení ovšem vůbec nereflektuje skutečnost, že by stavba byla pro modrásky kritická a likvidačně by zasáhla drtivou většinu místních populací a subpopulací.** Při výstavbě přeložky bude přímo zdecimována většina dosud známých ploch s doloženým recentním (2019) výskytem četnějšího modráska bahenního a obě zde známé lokality modráska očkovaného. Další plochy budou ohroženy změnou podmínek způsobených dočasnými zábury pro přístupové cesty, skládky materiálu apod. nebo nepřímými vlivy zapříčiněnými odvodněním, fragmentací, změnou v druhovém složení biotopů apod. Hodnocení však vliv na tyto druhy nepochopitelně ponechává na velmi obecné úrovni a vůbec nepoukazuje na fakt, že se týkají společného úseku všech řešených variant. Přímou a významnou kolizi vykazuje dále společné trasování varianty Chrochvická a Pastýřská (viz mapový podklad v příloze tohoto vyjádření).

Vadný je rovněž závěrečný úsudek ohledně vztahu k posuzovaným variantám pro druh *Carabus auratus* (str. 75): (Druh) „Je citlivý na zábor pozemku na výstavbu, tudíž by realizace záměru negativně ohrozila jeho populace na trase. Během průzkumů se sice tento druh nepodařilo potvrdit (použité byly zemní pasti a individuální průzkum), přestože v okolí obce Libouchec existuje

nález tohoto druhu. V případě jeho nálezu v okolí obce Libouchec by tento druh byl irelevantní k výběru vhodné varianty záměru, jelikož by nález spadl do části trasy společné pro všechny tři varianty. Vyznění této formulace je matoucí a je vztaženo výhradně k případnému porovnání vhodnosti jednotlivých variant, ale ovšem až pro úseky, kde se rozcházejí. Fakticky by měl znít závěr přesně opačně – nález by byl ve společné části trasy značně relevantní, neboť by se vztahoval ke všem třem posuzovaným variantám a tedy nevhodnosti zvoleného trasování přeložky I/13 jakožto celku. Autor se tím dopouští znevažování případného nálezu s tím, že by byl v těchto místech „nepodstatný“.

Ve vyhodnocení vlivů je upozorňováno na možné přerušení genetického toku mezi jednotlivými populacemi motýlů, ovšem bez uvedení konkrétních případů. Protože průzkumem byly zjištěny jen euryekní druhy a druhy s otevřenou populační strukturou/dynamikou, nedává v tomto kontextu uvedený závěr příliš smysl.

Ohledně závěru, že Malšovická varianta je z faunistického hlediska nejprůchodnější, je třeba zmínit, že intenzita průzkumů zde byla daleko nejnižší. Jednoduché konstatování, že ze zvláště chráněných druhů se zde vyskytuje jen zlatohlávek a čmelák, je příliš jednostranné a neobjektivní.

3. Připomínky k průzkumu a hodnocení obratlovců

Metodika (kap. C.1.2.2., str. 80 – 84):

Metodika byla doplněna o počet a termíny návštěv (str. 81), popis metod průzkumů je uveden pro každou skupinu zvlášť. Pro průzkum nebyly využity některé dostupné metodiky ani metodická doporučení. V metodice týkající se monitoringu ptáků (str. 82) se uvádí, že noční monitoring byl prováděn ve dnech 26. 5. a 15. 6. a že byl směřován na monitoring chřástala a sov. Termín pro monitoring sov je zcela nevhodně zvolen, protože sovy se v tomto termínu již neozývají nebo hnízdí a nelze je zjistit (termínově spadá monitoring sov podle druhu na únor až březen/začátek dubna nebo září/říjen). Rovněž je třeba vytknout naprosto nedostatečnou intenzitu průzkumného úsilí s ohledem na rozsáhlost celé řešené oblasti (dvě noci), zejména pokud autor nezmiňuje počet monitorujících ani případné použití automatických záznamníků. V případě monitoringu savců je metodika rovněž popsána neuspokojivě. Průzkum opomíjí skupinu nočních a drobných savců (v blízkosti jsou např. evidovány lokality s výskytem plchů) a tato skupina není uvedena ani ve výsledcích. V kontrastu s tím je obsáhle a podrobně popsána metodika monitoringu letounů, která je vykopírována z externího chiropterologického průzkumu zpracovaného na vysoké odborné úrovni. V souvislosti s dopady stavby chybí také průzkum a komentář k fauně přilehlých vodotečí, přestože může být dotčena úpravou jejich koryta a vnosem znečištění z odpadních vod z nové komunikace. Druhy uvedené v NDOP jsou vypsány (str. 127 – 131) bez dalšího komentáře.

Výsledky průzkumů (kap. C.1.3.3., str. 84 – 131):

Průzkum savců působí povrchně, neboť na většině lokací určených k monitoringu jednotlivých variant tras je zdokumentováno pouze velmi málo druhů savců, pouze v řádu jednotek (kromě letounů je maximální počet 4, nejčastěji 1 až 2 druhy), a to při absenci některých běžných druhů. Spektrum zjištěných savců je významně převýšeno počtem zaznamenaných letounů. Na základě těchto výsledků lze konstatovat, že průzkum byl proveden nedostatečně, v nevyhovujícím rozsahu a za použití nevyhovujících nebo nedostatečných metod (skupina živočichů s nokturnální aktivitou).

Průzkum ptáků je z tohoto hlediska na lepší úrovni, přestože v jednotlivých soupisech chybí některé běžné druhy (např. jestřáb, krahujec), sovy (nevhodný termín monitoringu) a zvláště chráněné druhy vyskytující se v této oblasti. Pro hodnocení nebyly v potřebné míře využity údaje z NDOP v porovnání s vlastními zjištěními, nebyly důsledně zhodnoceny vhodné biotopy výskytu, hnízdišť či lovišť a rozsah dopadu vlivů způsobených zábořem a fragmentací přírodních stanovišť. Ve zhodnocení chybí kumulace vlivů způsobené souběžnými liniovými stavbami (stávající silnice I/13, železnice) i územní střety s VVN (kolize pro přeletující ptáky).

Vlivy záměru na faunu – obratlovci (kap. D.3.2., str. 156 – 165)

Zásadně byla doplněna část chiropterologická – použitý přístup i komentář jsou ve výborné kvalitě, ostatní skupiny obratlovců jsou zpracovány spíše nedostatečně. Počet zaznamenaných druhů je v některých úsecích téměř dvojnásobný oproti minulé verzi BH právě díky chiropterologickému průzkumu. V celkovém vyhodnocení (kap. D.3., str. 154 – 184) je patrná výrazná disproporce mezi úrovní a obsáhlostí vyhodnocení na letouny (včetně konkrétních opatření pro zmírnění vlivu) oproti ostatním skupinám, kde se stále drží vysoká míra obecnosti. Hodnocení vlivu na plazy je diskutabilní a zkratkovité (konkrétně zmínka o možnosti náhradních biotopů na násypech – ty by se díky pravidelné a časté údržbě sekáním mohly stát spíše pastí a efekt na populaci by byl zcela opačný). V roce 2021 nebyl zjištěn výskyt čolka obecného (*Lissotriton vulgaris*), ačkoliv je zmíněn na str. 157 v hodnocení vlivu na obojživelníky. Lokalita (betonové nádrže u kompostárny) pravděpodobně zanikla, ale průzkum neověřoval přítomnost druhu v širším okolí. Ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*) není v hodnocení zahrnuta vůbec, byť je v části C.1.3.1. uvedena jako lokálně významný druh (str. 77) bez dalšího komentáře.

Vlivy na chřástala polního byly vyhodnoceny jako akceptovatelné s vágním zdůvodněním, že druh „*je schopen žít i v malé vzdálenosti od stávající frekventované komunikace I/13 a zástavby*“ a „*bude schopen území i nadále využívat*“ (NH, str. 52). **Sledovaná oblast přitom hostí jednu z nejdůležitějších populací chřástala polního v Ústeckém kraji a je provázána i na navazující ptačí oblastí Labské pískovce a Východní Krušné hory** (mapový výstup územního střetu viz příloha tohoto vyjádření). Opomíjeny v hodnocení jsou další vlivy, které budou mít na přežívání místní populace bezpochyby nemalý vliv, a to vhodnost obhospodařování luk v širším okolí, doba trvání výstavby (díky náročným podmínkám bude trvat delší dobu a zasáhne i okolní biotopy nepřímo odvodněním oblastí sesuvů v blízkosti nové komunikace), intenzivnější rušení novou kapacitní komunikací a fragmentace biotopů. Monitoring zaznamenal pouze přítomnost druhu (volající samce), nicméně již blíže nezmapoval, kde chřástali nakonec zahnízdili a jakého rozsahu jsou skutečně vhodné biotopy (i hypoteticky) pro jejich trvalý výskyt a rozmnožování. J. Pykal a kol. (2021) uvádí mezi hlavními příčinami úbytku druhu změny v krajině a v jejím využití – konkrétně snižování ploch extenzivně obdělávaných a nepravidelně kosených luk, změny ve výšce porostů nebo rozšiřování ploch pastvin na úkor luk (zřejmě příčina nižší početnosti v okolí Malšovic a Bohyně, kde převažují pastviny). BH (str. 161) se s vlivem na chřástala polního vypořádává zjednodušeně: „(...) *i přes částečnou degradaci biotopu bude schopen území dále využívat*“, neboť záznamy o výskytu „*prokazují, že v tomto území je chřástal schopen žít i v malé vzdálenosti od stávající frekventované komunikace I/13 a zástavby.*“ Ačkoliv „*Úsek přeložky silnice I/13 od Malého Chvojna po Jílové (...) je z hlediska doloženého výskytu chřástala polního zásadní*“ a „*přispěje k již nyní silné fragmentaci celého údolí Jílovského potoka*“, přesto se mírou zhoršení fragmentace hodnocení nezabývá a neřeší, zda nebudou stavbou a jejími nepřímými vlivy zasaženy povětšinou právě klíčové biotopy pro rozmnožování a zda bude nová migrační bariéra průchozí. Toto jsou přitom základní parametry pro udržení stability populace chřástalů polních v daném území.

U obojživelníků je například jednoznačně řečeno, že dojde k zásahu do jejich biotopů (lesní plochy v okolí vodních toků, malé vodní plochy a umělé nádrže) a že by bylo tedy nutné vybudovat v blízkém okolí a na vhodném místě náhradní biotop, ovšem s odvoláním na řešení těchto opatření až pro vybranou variantu v dalších fázích přípravy záměru (BH, str. 158). Nejsou také dostatečně zmapovány okolní biotopy coby refugia této skupiny živočichů po dobu výstavby, než budou realizovány biotopy náhradní. Průzkum se soustředil výhradně na linii trasy s minimálním přesahem a širší souvislosti v území nebyly podchyceny.

4. Připomínky k problematice migrace

Přestože se hodnocení na základní úrovni zabývá problematikou migračních nároků jednotlivých kategorií živočichů ve vztahu k některým parametrům stavby (mosty), nejsou provázány informace z průzkumů s kapitolou o migrační průchodnosti. V tomto ohledu je tedy matoucí, proč jsou některé druhy uváděny, přestože o nich není v průzkumech žádná zmínka (např. drobní savci ježek a hraboš jsou uvedeni v tabulce u kategorie C3 jako běžné druhy vyskytující se v území, str. 137). Jejich přítomnost tak zůstává buď na hypotetické úrovni (tj. že s nimi coby běžnými druhy počítá) nebo jsou orientačně využity záznamy z NDOP. Celkově jsou opomíjenou skupinou velcí savci (vlk, rys), ačkoliv jejich migrace územím není vyloučená a spíše se v budoucnu očekává (oblast Krušných hor a Labských pískovců patří mezi stabilní teritoria jednotlivců či smeček a při schopnostech mobility těchto šelem a velikosti jejich domovských okrsků lze jejich výskyt předpokládat). Vliv na tuto skupinu významných migrantů je bagatelizován konstatováním, že se velcí savci typu vlk, rys a medvěd ve sledované oblasti nevyskytují (tabulka kategorizace migrační průchodnosti, str. 136).

K náležitému vypořádání problematiky migrace **chybí důsledné posouzení ekologického migračního potenciálu území (MPE) a zhodnocení bariérového efektu nové silnice v místech křížení vylišených migračních tras přítomných živočišných druhů**. Dále není zanalyzován problém kritického místa u Libouchce pro migraci zvláště chráněných druhů velkých savců ani narušení NRBK a lokálních biocenter a biokoridorů (bude nutný „přesun“ pod nové mostní konstrukce, nové vymezení a úprava, aby byla zajištěna jejich funkčnost). Migrační prostupnost je řešena na velmi obecné úrovni z hlediska nároků jednotlivých skupin živočichů, nikoliv konkrétně na základě detailní analýzy území, která by definovala jeho MPE vyjadřující pravděpodobnost, s jakou je migrační cesta využívána bez stavby komunikace (významnost). V podkladech nejsou doloženy speciální terénní průzkumy zaměřené na zmapování migračních tras živočichů v území, v kombinaci s využitím struktury krajiny. Jedinou dobře řešenou skupinou jsou letouni (zmapování kolonií v okolí, letových koridorů, vhodných biotopů a lovišť, odhad průchodnosti nové stavby, kritických míst a návrh konkrétních opatření pro zmírnění negativních vlivů). Hodnocení zcela opomíjí kumulaci stávajících liniových bariér (silnice I/13, železnice) vedených víceméně souběžně s návrhem nové komunikace, často ve svažitém terénu znesnadňujícím průchodnost, a neřeší ani další doprovodné kritické prvky jako je stávající vedení vysokého napětí a jeho nové přeložky vyvolané stavbou, oplocení silnice, systém odvodnění, pilotové stěny a opěrné zdi apod. Na základě zaktualizovaných a doplněných zoologických průzkumů by měla být v rámci dokumentace EIA problematika migrace zpracována uceleně v podobě rámcové migrační studie, jak je pro posuzování pozemních komunikací (jmenovitě i silnic I. třídy) doporučováno metodickým pokynem MŽP (č. j. 49977/ENV/09 ze dne 19. 6. 2009) a pro proces EIA či hodnocení dle § 67 zákona pokládáno za nezbytné metodikami zpracovanými AOPK ČR (např. Doprava a ochrany fauny v ČR).

Z hlediska migrace velkých savců je řešené území (vedení komunikace I/13) na styku mezi územím kategorie I. mimořádného významu a kategorie II. zvýšeného významu. Na podkladu „Biotop zvláště chráněných druhů velkých savců“ (AOPK ČR) lze vysledovat, že územím je vymezen migrační koridor, který je přerušen dvěma liniovými bariérami – železnicí a silnicí I/13 – v těchto místech je proto vyznačeno tzv. kritické místo tohoto migračního koridoru označené jako 407 Malé Chvojno. Územní překryv z kritickým místem se nachází v počátečním úseku nové komunikace, kde niveleta navazuje na niveletu stávající silnice I/13 a až do km 4,4 kopíruje stávající terén. V této části převažují násypy výšky 1-7 m a v těsné blízkosti 0,500 km bude vybudována úrovňová styková křižovatka Libouchec – západ. Kritická místa jsou prostorově omezená místa, kde je v současné době průchodnost biotopu výrazně omezena, a limitují proto využitelnost celého biotopu (na zachování jejich průchodnosti je přitom závislá další existence populací). Prioritou je v těchto místech zachování nebo zlepšení jejich průchodnosti. Nesmí zde dojít k povolování staveb či zařízení, která by průchodnost kritického místa zhoršila – to by bylo považováno za škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů a případné záměry by podléhaly udělení výjimky z ust. § 50 zákona. Zkapacitnění silnice I/13 vytvořením vyvýšeného a rozšířeného silničního tělesa, zábohem další plochy pro novou stykovou křižovatku, navýšením intenzity dopravy a rychlostí

a případným umístěním oplocení z důvodu zajištění bezpečnosti lze bezpochyby považovat za zhoršení současného stavu. V dokumentaci je sice problematika popsána (str. 150 – 152, viz také BH str. 133 – 138), ale **tento závažný střet není řádně zhodnocen a není nijak vypořádán** (str. 229 vlivy na savce ani BH toto migračně kritické místo vůbec neřeší). Na str. 135 je uvedeno pouze konstatování, že „z hlediska uvedené kategorizace zasahuje řešená přeložka v počátečním úseku (společný pro všechny varianty) do území, které je vymezeno jako kritické místo na migračním koridoru“, ale nejsou navrhována žádná zmírňující nebo kompenzační opatření pro zachování migrační prostupnosti území. Z tohoto pohledu je zpracování dokumentace nedostatečné. Velcí savci jsou v tomto kritickém úseku nejen evidováni (sražení jedinci jelena na stávající I/13 u Libouchce), ale v samotné dokumentaci je připouštěn i výskyt zvláště chráněných druhů šelem (vlk, rys) vzhledem k jejich migračním schopnostem a pravidelnému výskytu v CHKO Labské pískovce (viz Tab. 31, str. 152).

C. Posouzení vlivu na krajinný ráz, Přeložka silnice I/13 v úseku Děčín – D8 (Knínice), EIA SERVIS s.r.o., 22. 12. 2021,

Po formální stránce je studie zpracovaná podle metodiky (2004), která se zabývá vyhodnocením vlivu na krajinný ráz. V rámci charakteristiky jsou velice podrobně vyhodnoceny DoKP, identifikace znaků přírodních, kulturních i vizuálních. V základní charakteristice by bylo vhodné doplnit přehled prvků ÚSES (nadregionální a regionální). ÚSES je nedílnou součástí krajinného rázu – v případě komunikací těchto parametrů je třeba provést vyhodnocení křížení s těmito prvky. V rámci kapitoly 6. jsou klasifikovány znaky dle stupnice vlivu záměru, je zhodnocen vliv u jednotlivých variant a podvariant. Varianty nejsou hodnoceny v celé délce, ale pouze v úseku km 4,7 – 6,0.

Z hlediska krajinného rázu u takovéto stavby jsou všechny varianty nevhodně a málo podrobně hodnoceny. V kapitole 7 (Tab. 18) jsou hodnoceny všechny varianty a podvarianty z hlediska vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu, ale ve vysvětlivkách je uveden pouze dílčí úsek km 4,7 - 6,0. V textu pod tabulkou se uvádí vliv také na úsek v km 12,7 - 13,7. Podobně je vliv na DoPK hodnocen v kapitole 6., ale také pouze v úseku km 4,7 - 6,0. **Při posouzení vlivu na zákonná kritéria na krajinný ráz musí být zhodnoceny jednotlivé varianty a jejich podvarianty v celém svém staničení.**

Vzhledem k tomu, že se jedná o komunikaci I. třídy, která je navrhována téměř v celé trase a ve všech variantách velmi cenným územím CHKO České středohoří, bylo třeba se zaměřit ještě na následující skutečnosti, které v posouzení chybí:

Technické parametry, které ovlivňují krajinný ráz: Rozsah technických prvků (mostů, estakád, opěrných zdí, protihlukových stěn, aj.) by měl být úměrný charakteru krajiny. Tyto prvky jsou přijatelnější v krajině průmyslové a výrazně antropogenní, než v krajině zemědělského a přírodního charakteru. Z tohoto důvodu mělo být zhodnoceno šířkové uspořádání trasy (specifikovat vlivy pozitivní a negativní), zohledněny počet a lokalizace mimoúrovňových křižovatek (MÚK), jejich vliv na dané místo, zástavbu, přírodní i kulturní hodnoty, vizuální ovlivnění, dále počet a lokalizace mostních objektů s uvedenými parametry, které ovlivňují vizuální charakteristiku a přírodní i kulturní hodnoty. Bylo opominuto především zhodnocení blízkých a dálkových pohledů (vliv na zástavbu, vliv na ZCHÚ, významné biotopy, VKP, vodní toky, zajištění prostupnosti a migračních koridorů, vliv na ÚSES). Záměr zahrnuje okolo 20 mostních objektů a estakád dle variantních řešení a to by se mělo promítnout v posouzení na krajinný ráz (včetně doložení vizualizace vybraných estakád). Zvláště u estakád výrazně vysokých a dlouhých několik desítek metrů. Důležitá je rovněž lokalizace tunelů a její pozitivní nebo negativní projev, parametry portálů tunelů, vliv vyústění tunelů na lesní porosty anebo hodnotné lokality, přítomnost doprovodných technických objektů (heliporty, výduchy, obslužné komunikace apod.).

Členitost území, vliv trasy na vizuální charakteristiku: Z hlediska zhodnocení vlivu na krajinný ráz je důležité výškové vedení trasy v krajině. Snahou je při dodržení technických parametrů co nejvíce

přízpůsobit výškové vedení trasy stávajícímu terénu. Rozsáhlé zemní práce vedoucí k velkým zářezům a násypům působí v krajině rušivě. Vymezené zájmové území je přitom výškově velice pestré a trasa musí překonávat území rozsáhlých sesuvů. Zohledněn by měl být proto rozsah prací, násypy a zářezy (parametry), sesuvná území, které se v zájmovém území nacházejí a mají vliv na technické parametry stavby. Částečně a nedostatečně bylo doplněno do kapitoly 8.

Průchod trasy mezi jednotlivými obcemi: Nedostatečně se studie věnuje průchodu trasy obcemi a městskou zástavbou, kde bude vytvářet výrazné rušivé technicistní prvky. Měla by být stanovena charakteristika okruhů viditelnosti, zhodnoceny blízké a dálkové pohledy, včetně zhodnocení konkrétních obytných objektů, skupin zástavby (doložení fotografiemi a vizualizací). Vizualizace se obecně těmto místům vyhýbá a v případě Malšovické varianty je dokonce prezentována situace s výrobní halou Constellium, která by se ovšem v místě nenacházela (demolice).

Konfliktní místa: V rámci přepracovaného posouzení byla na základě podnětů doplněna kapitola 8. Problémová místa, kde jsou stručně vyjmenována technická řešení a jejich lokalizace, která ovlivní krajinný ráz. Ostatní připomínky nebyly zapracovány. V rámci trasy ovšem musí být zhodnoceny jednotlivé objekty (estakády, PHS, portály tunelů) na zákonná kritéria krajinného rázu. Tento aspekt v hodnocení zcela chybí a obsah kapitoly 8. tedy není dostačující, protože se hodnocením vlivu vůbec nezabývá. Například u varianty Malšovická se v blízkých i dálkových pohledech uplatní výjezd z tunelu s návazností přemostění areálu a MUK u Labe, kde dojde z blízkých pohledů k výraznému narušení krajinného rázu (výška přemostění tělesa železniční trati cca 15 m a přímá návaznost na mimoúrovňovou křižovatku na břehu Labe, kde je navíc stísněný prostor). Na str. 70 je uvedeno toto hodnocení: *"Při blízkém pohledu na zakončení varianty Malšovická v místě nábreží bude stavba ještě více nápadná. V blízkém pohledu vynikne masa násypů na břehu Labe. Tento pohled se naskytne výletníkům jedoucím po Labi, při procházce podél pravého břehu Labe (kde se nachází cyklostezka) nebo cestujícím jak po silnici I/62 tak (o něco méně) cestujícím po pravobřežní silnici do Děčína. Proto je vliv realizace hodnocen jako silný. Ke zmírnění negativního vlivu doporučuji bohaté ozelenění násypů stavby"*. Vzhledem k zásahu do hodnot krajinného rázu je předložené hodnocení zcela nedostatečné – linie silnice od výjezdu z tunelu až po labské nábreží bude silně viditelná i z protějšího břehu z bližších i vzdálenějších pohledů.

Přestože byl konstatován opakovaný silný a především velmi silný zásah do krajinného rázu u všech posuzovaných variant, nebyl vůbec předložen návrh kompenzačních opatření. Ozelenění samotné komunikace je pouze nezbytné minimum, které se standardně provádí. V tomto případě je nutné kompenzační opatření rozšířit natolik, aby byly skutečně zmírněny vizuální projevy novostavby, jakož i zásahy do četných krajinných struktur. Při návrhu výsadby i mimo těleso komunikace se jedná např. o dosadbu břehových porostů u drobné vodoteče, realizace nefunkčních prvků ÚSES, vegetační úpravy polních cest atd. Tím se mimo jiné zvýší i ekologická stabilita území. Výsadbou zeleně se rozčlení krajina a sníží se optický kontakt s navrhovanou silnicí. Všechna tato opatření budou mít zásadní vliv na rozsah dočasných záborů nutných pro realizaci stavby.

Všechny varianty mají silný vliv na zákonná kritéria krajinného rázu. Varianta Malšovická je sice hodnocena nejnepříjemněji z hlediska vizuálních pohledů a průchodu tunelem, nicméně existuje velké riziko při průchodu koncové části portálu sesuvným územím u Malšovic. Dále by mělo být u této varianty podrobně zhodnoceno ovlivnění na km 12,5 - 14,5.

Vzhledem ke konfiguraci terénu, svahovým nestabilitám, průchodu CHKO, viditelnosti z Děčínského Sněžníku, průchodu obcemi, údolími potoků a viditelností trasy téměř v celém úseku, je nutné podrobnější vyhodnocení, které se nebude vztahovat pouze k vymezeným DoKP.

Souhrn: Hodnocení opomnělo důsledně posoudit výrazné konstrukční a technické prvky silničního tělesa, určit konfliktní místa na dané trase, posoudit jejich vliv a navrhnout příslušná opatření a minimalizaci vlivu. Dále vůbec nezohlednilo rozsáhlé terénní úpravy a změny spojené se sanací území k zajištění stability sesuvných území. Rozsah a míra vlivu se tím ještě znásobí.

Citované zdroje:

Pykal J., Mikuláš I., Vlček J. & Volf O. 2021: Rozšíření a odhad početnosti chřástala polního (*Crex crex*) v České republice v roce 2020 a dlouhodobé trendy početnosti ve vybraných oblastech. *Sylvia* 57: 3–19.

Bartonička a kol.: Metodika monitoringu a sběru dat k určení významných migračních koridorů ptáků a létajících savců na úrovni ČR, certifikovaná metodika TAČR

Bůžek, J. 2017: Kategorizace svahových nestabilit ohrožujících dopravní koridory

Zeisek, J. 2022: Dopravní průzkum Ověření intenzity dopravy silnice I/13 a I/62 – Srovnání měřených oblastí, Fakulta dopravní ČVUT v Praze, Pracoviště Děčín

Metodický pokyn MŽP č. j. 49977/ENV/09 ze dne 19. 6. 2009

Metodický pokyn MŽP č. j. MZP/2017/710/1985 ze dne 20. 10. 2017

T. Bajer a kol.: Metodika k vyhodnocování vlivů liniových staveb (pozemních komunikací) na životní prostředí (I. díl)

Metodika vymezování ÚSES, Metodický podklad pro zpracování plánů územního systému ekologické stability v rámci PO4 OPŽP 2014 – 2020 (aktivity 4.1.1 a 4.3.2), 2017

Biotop zvláště chráněných druhů velkých savců, AOPK ČR (územně analytické podklady)